

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 017721 15 Kri

Datum: objavljivanja 11.12.2015. godine
 pismenog otpravka 29.12.2015. godine

Pred pretresnim vijećem u sastavu:

sudija Halil Lagumdžija, predsjednik vijeća
sudija Minka Kreho
sudija Željka Marenčić

u predmetu

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
protiv
FUNDUP RADOMANA

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Adis Nuspahić

Branilac optuženog Fundup Radomana:

Slaviša Prodanović, advokat iz Beograda

UVOD	1
IZREKA	3
I. KRIVIČNI POSTUPAK	7
A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES	7
D. PROCESNE ODLUKE	11
1. Svjedoci pod mjerama zaštite	11
2. Odluka o isključenju javnosti sa djela pretresa	12
3. Ponovno otpočinjanje glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)	13
4. Odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza	13
5. Izvršena redosjeda izvođenja dokaza	14
6. Odluka o cjelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ	14
7. Ostale odluke o prihvatljivosti dokaza	16
II. STANDARDI DOKAZIVANJA I OCJENA DOKAZA	16
III. NALAZI VIJEĆA	21
i. Postojanje širokog (rasprostranjenog) ili sistematičnog napada;	21
ii. Usmjerenost napada protiv civilnog stanovništva;	21
iii. Svjest optuženog o postojanju takvog napada i da njegove radnje čine dio tog napada.	21
1. Tačka 1) optužnice	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
2. Tačka 2) optužnice	22
IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA	36
V. ANEKS 1 – ULOŽENI MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA I ODBRANE	37
A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH	37
B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE	42
VI. ANEKS 2 – PRIHVACENE UTVRĐENE ČINJENICE	43

Broj: S1 1 K 017721 15 Kri

Sarajevo, 11.12.2015. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine Krivičnog odjeljenja, u vijeću sastavljenom od sudije Halil Lagumdžija kao predsjednika vijeća, te sudije Minka Kreho i sudije Željka Marenčić kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručnog saradnika Gučić Danijela u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Fundup Radomana, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) i k) u vezi sa odredbama člana 180. stav 1. i 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući o optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine, broj T20 0 KTRZ 0000045 06 od 24.12.2014. godine, potvrđenoj 07.01.2015. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa, tokom kojeg je dijelom bila isključena javnost, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Nuspahić Adisa, optuženog Fundup Radomana i njegovog branioca Prodanović Slaviše, advokata iz Beograda, donio je i dana 11.12.2015. godine, javno objavio sljedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

Fundup Radoman, zvani „Rašo“, sin Slavke i Anđe, djevojački Pejović, rođen 29.07.1964. godine u mjestu Veleniči, općina Foča, posjeduje JMB:, nastanjen na adresi ul. broj ... u, po nacionalnosti, državljanin, po zanimanju privatnik, završio saobraćajnu školu, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, vojsku služio 1983. godine u Banja Luci, vodi se u vojnom odsjeku u Foči, nije odlikovan, nema čin rezervnog vojnog starješine, lošeg imovnog stanja, neosuđivan

I

primjenom odredbe člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), se

OSLOBAĐA OPTUŽBE

Da je

U vremenskom periodu od sredine mjeseca aprila 1992. godine pa do kraja mjeseca juna 1992. godine, u kojem periodu se odvijao širok i sistematičan napad vojnih, paravojnih i policijskih snaga tzv. Srpske republike BiH, a potom Republike Srpske, usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva općine Foča, znajući za takav napad, te da njegove radnje čine dio napada, kao pripadnik 1. Fočanske lake pješadijske brigade Vojske republike Srpske, izvršio psihičko zlostavljanje i ubistvo drugih osoba, tako što je:

1. Tačno neutvrđenog dana, početkom mjeseca juna 1992. godine, zajedno sa još jednim N.N. pripadnikom Vojske Republike Srpske, obučeni u vojne uniforme i naoružani automatskim puškama, došli do kuće na adresi ul. JNA broj. 103 u naselju zvanom „Gornje Polje“ u Foči, i iz iste izveli Hodžić Ferida, te maloljetne B. E., starog 14 godina i B.S. starog 12 godina, i u namjeri da istima i njihovim porodicama nanesu veliku patnju, iste odveli do mjesta zvano „Spila“ udaljeno od kuće oko 100 metara, te im naredili da siđu sa ceste i stanu na travnatu površinu uz cestu koja je izgrađena na velikoj nizbrdici gledano iz pravca ceste prema rijeci Drini, te da se postroje jedan pored drugog, okrenuti licem prema cesti na kojoj su stajali Fundup Radoman i N.N. vojnik, što su ovi učinili, te su potom repetirali puške i iste okrenuli prema Hodžiću i dvojici maloljetnih B., na taj način stvarajući kod istih dojam da će ih streljati, a što je imalo za posljedicu nanošenja snažne psihičke patnje kod oštećenih, da bi poslije kraćeg vremena istima puškom pokazali da se mogu popeti na put, što su ovi učinili i otišli kući iz koje su bili izvedeni,

Dana 10 .juna 1992. godine ili približno tog datuma u poslijepodnevnim satima, zajedno sa još dvojicom N.N. pripadnika Vojske Republike Srpske, svi obučeni u vojne uniforme i naoružani puškama, u ulici Dušana Fundića u naselju zvanom „Čohodor Mahala“ u Foči, došli do porodične kuće u kojoj su živjeli supružnici Puriš Nasuf i Puriš Latifa, koji su u to vrijeme bili u avliji navedene kuće, pa su isti ušli u njihovu avliju i u namjeri da ih liše života iz pušaka svi zajedno ispalili više hitaca u tijela oštećenih, posljedicom čega su isti preminuli na licu mjesta, te potom otišli do druge kuće u nizu gledajući iz pravca kuće vlasništvo porodice Puriš, koja je bila u vlasništvu porodice Dželilović i potom ušli u istu u kojoj su zatekli četiri žene od kojih su dvije po njihovom ulasku u kuću pobjegle na sprat iste, a Fundup Radoman je iz puške ispalio više hitaca u pravcu Dželilović Emine i svjedokinje pod pseudonimom „C1“, u namjeri da ih liši života, te je uspio pogoditi Eminu u predio stomaka i koja je posljedicom toga pala na pod ali je i dalje

davala znakove života, a svjedokinja pod pseudonimom „C1“ je pala na pod pretvarajući se da je mrtva iako nije bila pogođena ni jednim metkom, da bi se potom Fundup Radoman sa još jednim vojnikom dogovorio da iziđu na sprat i ubiju dvije preostale žene, pa je jedan od njih dvojice se popeo na sprat gdje je zatekao Vasviju Hodžić i u namjeri da je liši života u pravcu tijela iste ispalio više hitaca iz puške posljedicom čega je ista na licu mjesta preminula, te sa potom vratio u prizemlje kuće, gdje se se, a vidjevši da Emina još daje znakove života, sva trojica dogovorili da njima dvjema i to Emini i svjedokinji pod pseudonimom „C1“, treba ispaliti po metak u glavu, poslije čega je jedan od navedenih a u namjeri lišenja života ispalio po jedan metak u tijela Emine i svjedokinje pod pseudonimom „C1“, uslijed čega je Emina preminula na licu mjesta a svjedokinja pod pseudonimom „C1“, je bila ranjena u predio desne strane grudnog koša i tada je izgubila svijest, da bi potom navedena trojica izišli iz opisane kuće i otišli do kuće preko puta a koja je bila u vlasništvu Merdan Hamida, pa je Fundup Radoman ušao u navedenu kuću i iz iste izveo Merkez Ifetu i njeno dvoje maloljetne djece i to Merkez Almedinu staru 13 godina i Merkez Almira starog 6 godina, te u namjeri da ih liši života, tu ispred kuće, iz puške pucao u iste, posljedicom čega su sve troje preminuli na licu mjesta,

Dakle, u okviru širokog i sistematičnog napada vojnih, paravojnih i policijskih snaga Republike Srpske, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog stanovništva općine Foča, znajući za takav napad i da njegove radnje čine dio toga napada, kao pripadnik Vojske Republike Srpske, a vezano za tač. 1) izreke, kao saizvršilac počinio psihičko zlostavljanje u namjeri nanošenja velike patnje više osoba, a vezano za tač. 2) izreke, kao saizvršilac učinio više ubistava drugih osoba,,

čime bi počinio krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz čl. 172. st. 1. tačka k), u radnjama navedenim pod tačkom 1., i tačaka a), u radnjama navedenim pod tačkom 2., sve u vezi sa članom 180 st. 1. i članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

II

Na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH optuženi se oslobađa dužnosti nadoknade troškova krivičnog postupka.

III

Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

OBRAZLOŽENJE

I. KRIVIČNI POSTUPAK

A. OPTUŽNICA I GLAVNI PRETRES

1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je optužnicom, broj T20 0 KTRZ 0000045 06 od 24.12.2014. godine, potvrđenom 07.01.2015. godine, optužilo Fundup Radomana za počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) i k), u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

2. Glavni pretres počeo je 03.03.2015. godine čitanjem optužnice i izlaganjem uvodnih riječi tužilaštva i odbrane.

3. Tužilac Tužilaštva BiH, Adis Nuspahić, je u uvodnom izlaganju istakao da će Tužilaštvo BiH, u toku glavnog pretresa, izvesti dokaze na osnovu kojih proizilazi da je optuženi počinio krivična djela usmjerena protiv civilnog bošnjačkog stanovništva opštine Foča. Pored toga, tužilac je istakao da će Tužilaštvo izvesti dokaze da je optuženi Fundup Radoman van svake razumne sumnje počinio djela za koja se tereti. Tužilaštvo će dokazati da je optuženi znao za postojanje širokog i sistematičnog napada vojnih, paravojnih i policijskih snaga tzv. Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog stanovništva opštine Foča, te da je učestvovao u tim napadima. O svemu navedenom svjedočit će svjedoci koji su žrtve i neposredni očevici i sudionici predmetnih događaja, a koji će dokazati aktivnu ulogu optuženog u tim događajima. Tužilaštvo će u toku glavnog pretresa saslušati svjedoke koji će detaljno opisati sve okolnosti napada na civilno bošnjačko stanovništvo opštine Foča, zatim okolnosti pod kojima su preduzimate radnje izvršenja djela, kao i prouzrokovane posljedice. Radnje koje se optuženom Fundup Radomanu stavljaju na teret Tužilaštvo će dokazati saslušanjem svjedoka, među kojima su i svjedoci sa mjerama zaštite, te će izvesti i materijalne dokaze koji pokrijepljuju navode iz optužnice.

4. Branilac optuženog Fundup Radomana, advokat Prodanović Slaviša, je u uvodnom izlaganju izjavio da niko pri zdravom razumu ne može biti ravnodušan prema krivičnim djelima koje se optuženom stavljaju na teret. Dalje, odbrana je navela da će u toku izvođenja dokaza odbrane dokazati gdje se optuženi nalazio prilikom izvršenja predmetnih inkriminacija, a gdje su se nalazili stvarni izvršioци ovih zločina. Također, branilac optuženog Fundup Radomana, advokat Prodanović Slaviša je istakao da postoji očevidac koji je vidio izvršioce ubistava u Čohodor Mahali u Foči, kao i činjenicu da će navedeni

svjedok potvrditi navode odbrane da je jedan od stvarnih izvršioaca izvršio samoubistvo, a da je drug i dalje živ. Na kraju uvodnog izlaganja odbrana je najavila da će se optuženi braniti alibijem.

B. DOKAZNI POSTUPAK

5. Na prijedlog Tužilaštva saslušano je dvanaest svjedoka i jedan vještak i to: svjedoci Đelilović Kadir, Borovina Murat, Šoro Ifeta, C-1, C-2, C-3, C-4, Puriš Sakib, B. S., B. E., B. S., Fundup Danilo kao svjedok replike Tužilaštva, te je pročitana iskaz Bodiroga Momčila i saslušanje vještaka dr. Žujo Hamze.

6. U svojstvu svjedoka odbrane, saslušano je devet svjedoka: FR-1, Đedović Safet, Stojanović Dalibor, Rikalo Bahra, Fundić Borislav, Banović Branko, Fundup Dragan, Fundup Dojčilo, Pejović Dragan i Đedović Fadil, te je optuženi Fundup Radoman svjedočio u korist vlastite odbrane.

7. U sudski spis je uloženo 98 materijalnih dokaza Tužilaštva, te 14 materijalnih dokaza odbrane optuženog Fundup Radomana, koji su navedeni u **Aneksu 1** presude, a koji je njen sastavni dio.

8. Dokazni postupak je završen 27.11.2015. godine, iznošenjem završnih riječi strana u postupku.

C. ZAVRŠNE RIJEČI

1. Tužilaštvo BiH

9. Tužilac je u svojoj završnoj riječi izrazio uvjerenje da se Sud može osloniti na dokaze izvedene tokom glavnog pretresa jer isti van razumne sumnje dokazuju da su radnjama optuženog ostvarena bitna obilježja krivičnog djela za koje je optužen. Tužilac je istakao da uloženi dokazi daju odgovor na suštinska pitanja koja se u ovom predmetu postavljaju, a to su: da li je u periodu obuhvaćenom optužnicom postojao širok ili sistematičan napad, da li je stanovništvo bilo primarni predmet napada, jesu li djela za koja se optuženi tereti dio napada i da li je to optuženi znao. Pri tome, Tužilaštvo je

ukazalo na činjenice koje je Sud prihvatio kao utvrđene na okolnost postojanja širokog ili sistematičnog napada. U tom kontekstu tužilac je istakao da je u konkretno vrijeme i na konkretnom mjestu postojao širok i sistematičan napad na nesrpsko civilno stanovništvo što nesporno proizilazi iz izjava svjedoka Tužilaštva, koji su kao takvi svjedočili pred sudom i koji su izjavili da su bili očevici da su se muški civili Bošnjačke nacionalnosti, a koji su svjedocima komšije, poznanici ili srodnici, od strane, kako svjedoci izjavljaju, „srpske“ vojske lišavali slobode i organizovano, autobusima odvozili u KPZ Foča, gdje se mnogima poslije izvjesnog vremena gubi svaki trag, da bi mnogi poslije rata bivali ekshumirani ili se još vode kao nestali. Takođe svjedoci su svjedočili i o granatiranju dijelova grada kojim su bili naseljeni Bošnjaci, te o rušenjima vjerskih objekata kao i obavještenjima kojima su putem razglasa obavještavani muslimani o ograničavanju kretanja, što je kao posljedicu imalo da su skoro svi preostali Bošnjaci Foče već 1992. godine a po preuzimanju kompletne vlasti u Foči od strane VRS-a, napustili Foču a čiji odlazak iz Foče je bio organizovan od tada novoformirane vlasti u Općini Foča. Ovakve navode svjedoka u cijelosti potkrepljuju i utvrđene činjenice iz Haških presuda kao i materijalni dokazi koji su kao takvi izvedeni pred Sudom. Tužilac je u svom završenom izlaganju istakao i to da radnje izvršenja krivičnog djela navedene u optužnici nisu radnje koje su osmislili pojedinci, nego su dio širokog i sistematičnog napada vojnih snaga VRS-a čiji je pripadnik bio i optuženi. Da je optuženi u potpunosti bio upućen u ovaj napad i da njegove radnje doprinose tome napadu jasno pokazuje i činjenica da je isti prilikom izvršenja djela iz tačke 2. optužnice, u Čodor Mahali, na mjestu gdje su kuće jedna pored druge i gdje su mješovito živjeli pripadnici Bošnjačkog i Srpskog naroda, bez imalo greške, ulazio u kuće u kojima žive Bošnjaci preskačući, odnosno sa sto postotnom preciznošću obilazio kuće u kojima su živjeli Srbi ili Bošnjaci koji trenutno nisu bili u svojim kućama i dolazio pred ili u kuće u kojima su tada boravili civili isključivo Bošnjačke nacionalnosti i vršio ubistva istih. Isto se desilo i prilikom izvršenja djela opisanog pod tačkom 1. optužnice gdje po dolasku na vrata kuće nije traženo od ukućana da se predstave, nego je znao da su u toj kući isključivo Bošnjaci. Da je optuženi znao za širok i sistematičan napad na civile nesrpske nacionalnosti u jednom trenutku a prilikom davanja svoje izjave pred Sudom potvrdio je i sam optuženi govoreći da su i u njegovom selu, a kako sam navodi, dok je još bio u Crnoj Gori, neki muslimani pobjegli u šumu a neki se sakrili kod njegovog oca bježeći od vojnika. Tužilac se u svom završnom izlaganju osvrnuo i na iskaze svjedoka odbrane FR-1, Stojanović Dalibora, Đedović Fadila, Đedović Safeta, Rikalo Bahre, Banović Branka, Fundup Dragana, Fundup Dojčila, Fundić Borislava i Pejović Dragana, te istakao da navedeni, kao ni drugi svjedoci odbrane svojim svjedočenjem nisu doveli u pitanje niti

jednu tačku optužnice, niti su se mogli izjasniti o nekoj bitnoj činjenici za ovaj krivični postupak. Tužilac također smatra da nijedan materijalni dokaz odbrane nije relevantan za obilježja bića predmetnog krivičnog djela. Obzirom na navedeno, tužilac smatra da je van razumne sumnje dokazano da je optuženi Fundup Radoman, koristeći ratne okolnosti i svoj tadašnji položaj, grubo prekršio pravila međunarodnog prava, ponašajući se potpuno bezobzirno, primjenjujući silu i prijetnju, ostvario sva bitna obilježja krivičnog djela koje mu je stavljeno na teret, zbog čega je predložio da se optuženi oglasi krivim i da mu se izrekne kazna kakvu zaslužuje.

2. Odbrana optuženog Fundup Radomana

10. Branilac optuženog Fundup Radomana, advokat Prodanović Slaviša, u završnom izlaganju odbrane je prije svega istakao da prilikom davanja uvodnog izlaganja dana 17.02.2015. godine odbrana nije osporavala događaje koji su opisani pod tačkom 1. i 2. optužnice, ali je osporavala učešće optuženog u tim događajima. Tom prilikom svjesna teških optužbi, odbrana je nagovijestila da će dokazivati i dokazati da optuženi nije učestovao u tim događajima sa jedne strane, a sa druge strane da će morati preuzeti ulogu tužioca i dokazivati i dokazati ko je izvršilac teškog zločina opisanog pod tačkom 2. optužnice. Olakšavajuća okolnost za dokazivanje je činjenica što je jedan od dvojice učinilaca živ, i tako će odbrana izbjeći sumnju da se zločin svaljuje na mrtve da bi se izbjegla krivična odgovornost. Dalje, odbrana je uvjeren da će pretresno Vijeće odluku donijeti isključivo što će cijeniti dokaze pojedinačno i u uzajamnoj vezi koja će biti zasnovana na zakonu. Cilj ovog krivičnog postupka i donošenja presude jeste zadovoljenje pravde, bar djelimično, jer to u cjelosti jednostavno nije moguće, ali je cilj i vraćanje nade u moućnost zajedničkog suživota. Kad je u pitanju ponašanje optuženog i njegove porodice i vraćanje nade, takvo ponašanje treba da bude primjer svima da bi ova zemlja opstala. Na jednoj strani imamo strašan zločin za koji odgovorni zbog interesa pravde moraju odgovarati, a na drugoj strani legitimno očekivanje da Sud pravilno utvrdi i odredi krivičnu odgovornost isključivo onih koji su krivi za ovaj tragičan događaj. Branilac se u nastavku svog izlaganja osvrnuo na pojedinačne radnje izvršenja koje su njegovom branjeniku stavljene na teret i s tim u vezi elaborirao provedene dokaze, odnosno iskaze saslušanih svjedoka optužbe, kao i uložene materijalne dokaze. U tom pogledu, branilac je

ukazao na brojne nepodudarnosti između izjava svjedoka optužbe datih na glavnom pretresu i iskaza datih na ove okolnosti pred drugim organima u ranijem periodu. Branilac je istakao da su iskazi svjedoka optužbe neuvjerljivi, kontradiktorni iskazima koje su ranije davali, kao i da se njihovi iskazi razlikuju u pogledu odlučnih okolnosti. Posebno je uočljivo da svjedoci optužbe, u iskazima datim vremenski bliže inkriminiranim događajima, ne spominju optuženog u kontekstu inkriminiranih radnji, dok to čine u kasnije datim iskazima, što izaziva sumnju da su svjedoci poučeni ili da je na njih izvršen pritisak da dopune ili izmjene svoj iskaz. S tim u vezi, branilac je podsjetio Sud na obećanje dato u uvodnoj riječi a koje se tiče rasvjetljavanja ovog zločina i dokazivanja da u njemu nije učestvovao optuženi Fundup Radoman. Na kraju odbrana je navela da se presuda o nečijoj krivici mora zasnivati na čvrstim i pouzdanim dokazima, a ne na pretpostavkama, te stoga kako takvih čvrstih dokaza nema, branilac optuženog je predložio da se optuženi oslobodi od optužbe shodno članu 284. tačka c) ZKP BiH.

11. Optuženi Fundup Radoman je izjavio da se slaže na navodima branioca.

D. PROCESNE ODLUKE

1. Svjedoci pod mjerama zaštite

12. Sud je rješenjem, broj S1 1 K017721 14 Krn 3 od 16.12.2014. godine, odredio zaštitne mjere svjedocima za koje su, u skladu sa prijedlogom Tužilaštva BiH¹, zatražene mjere zaštite. Pomenutim rješenjem mjere zaštite su određene svjedocima pod pseudonimom C-1, C-2, C-3 i C-4 iz razloga što se radi o svjedocima pod prijetnjom, obzirom da zbog specifičnih okolnosti slučaja vjeruju da postoji razumna osnova za bojazan da bi otkrivanjem njihovog identiteta ozbiljno bila ugrožena njihova sigurnost, kao i sigurnost njihovih porodica. Slijedom navedenog Sud je našao da su ispunjeni uslovi propisani članom 3. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka²

¹ Prijedlog Tužilaštva BiH, broj T20 0 KTRZ 0000045 06 od 12.12.2014.godine,

² Član 3. stav 1. i 2. ZoZSPUS: "**Svjedok pod prijetnjom** je onaj svjedok čija je lična sigurnost ili sigurnost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje, ili svjedok koji smatra da postoji razumna osnova za bojazan da bi takva opasnost vjerovatno proistekla kao posljedica njegovog svjedočenja. **Ugroženi svjedok** je onaj svjedok koji je ozbiljno fizički ili psihički traumatizovan okolnostima pod kojima je izvršeno krivično djelo ili koji pati od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim, odnosno djeteta ili maloljetnika."

(ZoZSPUS) koji propisuju ko može biti svjedok pod prijetnjom i ugroženi svjedok. Rješenjem Suda je istovremeno određeno da će ime i prezime kao i ostali lični podaci svjedocima pod pseudonimom C-1, C-2, C-3 i C-4 ostati povjerljivi, u toku istrage i nakon podizanja optužnice, u periodu od 30 godina od donošenja konačnog rješenja o određivanju zaštitnih mjera, kako je predviđeno članom 13. stav 1. pomenutog zakona.

13. Također, Sud je rješenjem S1 1 K 017721 15 Kri od 26.03.2015. godine, odlučujući po prijedlogu branioca optuženog Fundup Radomana, advokata Prodanović Slaviše od 08.03.2015. godine, kojim je predloženo saslušanje zaštićenog svjedoka u skladu sa odredbama članova 14. do 23. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, odredio mjere zaštite svjedoku FR-1. Međutim, na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanog dana 22.04.2015. godine, pretresno vijeće je promijenilo rješenje na način da će zaštićeni svjedok FR-1 svjedočiti u skladu sa odredbama članova 8. do 13. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka uz isključenje javnosti i zabranu objavljivanja sadržaja svjedočenja, kao i zabranom objavljivanja slike i videa u sredstvima informisanja. Sud je istovremeno odredio da će ime i prezime kao i ostali lični podaci svjedoka pod pseudonimom FR-1 ostati povjerljivi, u periodu od 30 godina od donošenja konačnog rješenja o određivanju zaštitnih mjera, kako je predviđeno članom 13. stav 1. pomenutog zakona.

2. Odluka o isključenju javnosti sa dijela pretresa

14. Vijeće je po službenoj dužnosti, a nakon saslušanja stranaka i branioca, isključilo javnost sa pojedinih dijelova glavnog pretresa primjenom člana 237. ZKP BiH, koji propisuje da *“Odluku o isključenju javnosti donosi sud,ja, odnosno vijeće iješenje kcje mora biti obrazloženo i javno objavjeno”*. Isključenje javnosti opravdavali su razlozi propisani odredbom člana 235. ZKP BiH, odnosno do isključenja javnosti je došlo radi zaštite osobnog života svjedoka koji su saslušavani na glavnom pretresu, a isključenje je uslijedilo na nastavcima istog koji su održani u dane 10.04.2015. godine, 22.04.2015. godine, 01.04.2015. godine, 18.09.2015. godine i 05.10.2015. godine. U konkretnim slučajevima radilo se o isključenju javnosti s dijela glavnog pretresa, i to u dijelu kada su svjedoci pitani na okolnosti poznavanja zaštićenog svjedoka FR-1 i oštećene C-1. Odluku o isključenju javnosti koju je Vijeće donijelo dana 22.04.2015. godine radi odlučivanja o određivanju mjera zaštite za svjedoka „FR - 1“, kada je odlučilo da isključi javnost sa

dijela glavnog pretresa prilikom rasprave o pitanjima koje se tiču mjera zaštite u skladu sa datim okolnostima. Ista situacija se desila i na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 05.10.2015. godine kada se raspravljalo o mjerama zaštite za tada zaštićenog svjedoka FR-2, odnosno svjedoka odbrane Fundić Borislava koji je pristao da javno svjedoči bez mjera zaštite određenih rješenjem Suda BiH S1 1 K 017721 15 Kri od 23.09.2015. godine. Također, Vijeće je prilikom svjedočenja zaštićenog svjedoka C-2 dana 10.04.2015. godine uz saglasnost stranaka isključilo javnost prilikom svjedočenja navedenog svjedoka. Svaki put nakon što bi javnost bila uključena, Vijeće je upoznalo javnost sa razlozima isključenja i donesenim odlukama.

2. Ponovno otpočinjanje glavnog pretresa (član 251. stav 2. ZKP BiH)

15. Na ročištima održanim 29.05.2015. godine i 17.08.2015. godine Vijeće je, obzirom da je između dva nastavka glavnog pretresa, prošlo više od 30 dana, donijelo odluku da pretres ponovo počinje u skladu sa odredbom člana 251. stav 2. ZKP BiH. Kako su se stranke i branilac saglasili, Vijeće je odlučilo da se svjedoci neće ponovo saslušavati, već će se koristiti iskazi svjedoka dati prethodno na glavnom pretresu, kao i već uvedeni materijalni dokazi.

3. Odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza

16. Vijeće je, postupajući u skladu sa članom 273. stav 2. ZKP BiH³, prihvatilo da se kao dokaz replike Tužilaštva pročita i uloži u spis izjava umrlog lica Bodiroga Momčila.

17. Dana 13.11.2015. godine optužba je predložila da se pročita iskaz svjedoka replike Tužilaštva iz razloga jer se radi o veoma bolesnom čovjeku, iz kojih razloga je njegov dolazak na Sud u znatnoj mjeri otežan. Odbrana se složila sa navedenim prijedlogom optužbe imajući u vidu, a kako je to odbrana tvrdila da se radi o potpuno irelevantnom svjedoku za optuženog Fundup Radomana. Kako je iz tog razloga, neposredno saslušanje

³ Članom 273. stav 1. ZKP BiH propisano je da: „Iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišteni prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda...“. Stav 2. istog člana propisuje da „Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudje, odnosno vjeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle (...) ili je njihov dolazak pred sud nemoguć ili je znatno otežan iz važnih uzroka.“

navedenog svjedoka pred Sudom u znatnoj mjeri otežano, uz činjenicu da se odbrana ne protivi čitanju istog, Vijeće je zaključilo da su ispunjeni uslovi propisani članom 273. stav 2. ZKP BiH za čitanje i korištenja zapisnika iz istrage, kao dokaza na glavnom pretresu. Stoga je Vijeće iskaz Bodiroga Momčila prihvatilo i pročitalo kao dokaz na glavnom pretresu, sa čim su se saglasile strane u postupku.

18. Kako se radi o izuzetku od neposrednog izvođenja dokaza, kojem Sud pribjegava kada na glavnom pretresu iz zakonom predviđenih razloga nije moguće neposredno saslušati svjedoka, Vijeće je suprotnoj strani dalo mogućnost, da navede pitanja koja bi bila postavljena svjedocima da su isti neposredno saslušani.

4. Izmjena redosljeda izvođenja dokaza

19. Na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 22.04.2015. godine Vijeće je donijelo odluku da se izmijeni redosljed izvođenja dokaza na način da se prije okončanja dokaznog postupka tužilaštva otpočne sa dokaznim postupkom odbrane, a imajući u vidu načelo ekonomičnosti postupka kao i činjenicu saglasnosti strana u postupku. Naime, Sud je rješenjem S1 1 K 017721 15 Kri od 26.03.2015. godine, odlučujući po prijedlogu branioca optuženog Fundup Radomana, advokata Prodanović Slaviše od 08.03.2015. godine, kojim je predloženo saslušanje zaštićenog svjedoka u skladu sa odredbama članova 14. do 23. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, odredio mjere zaštite svjedoku FR-1. Rukovodeći se interesima pravde, a obzirom da je optuženom tokom trajanja postupka bila određena mjera pritvora, te obzirom na obavezu Suda da trajanje pritvora svede na najkraće nužno vrijeme i provede postupak bez odugovlačenja (član 13. ZKP BiH), a imajući u vidu činjenicu da je neizvjesno bilo kada će ovaj svjedok biti u mogućnosti pristupiti jer se radilo o starijoj i bolesnoj osobi, Vijeće je na ročištu održanom 22.04.2015. godine donijelo rješenje o izmjeni redosljeda izvođenja dokaza na način kako je to predložila odbrana optuženog Fundup Radomana, nalazeći da su ispunjeni zakonski uvjeti iz člana 261. stav 2. ZKP BiH.

5. Odluka o djelimičnom usvajanju prijedloga Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica u postupcima pred MKSJ

20. Rješenjem, broj S1 1 K 017721 15 Kri od 15.05.2015. godine, Vijeće je djelimično usvojilo prijedlog Tužilaštva BiH za prihvatanje dokazanim činjenica utvrđenih od strane pretresnih vijeća MKSJ, u predmetu *Tužilac protiv Kunarac Drago, juba brcj IT-96-23/1-T od 22.02.2001. godine* i *Tužilac protiv Krncjelac Milorada brcj IT-97-25-T od 15.03.2002. godine*.

21. Prihvaćene činjenice navedene su u **Aneksu 2** presude koji je njen sastvani dio. U konkretnom slučaju Vijeće je postupalo u skladu sa odredbama člana 4. Zakona o ustupanju, u vezi sa Pravilom 94 (B) Pravilnika o postupku koji propisuju: da na zahtjev jedne od strana ili na vlastitu inicijativu, sud može odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice, utvrđene pravosnažnim odlukama ili pismeni dokazni materijal iz bilo kojih drugih postupaka pred MKSJ, koje se odnose na pitanja od važnosti za tekući postupak, ako su zadovoljeni određeni kriterijumi za prihvatanje tih činjenica.

22. Vijeće je prihvatilo ukupno 12 predloženih činjenica, koje se odnose na postojanje oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini i na području općine Foča, o vojnom zauzimanju Foče od strane VRS-a, broju stradalih u općini Foča, uslovima života i boravka u općini Foča za vrijeme oružanog sukoba, kao i poslije istoga, postojanju zatočeničkih logora na tome području, te nacionalnom sastavu općine Foča 1991. godine. Prilikom odlučivanja o prihvatanju činjenica Vijeće je vodilo računa da iste zadovoljavaju kriterije ustanovljene sudskom praksom Suda BiH i MKSJ i to *da je činjenica jasna, konkretna i da se može identificirati, da je relevantna za postupak, da čini dio originalne presude na kcju nje izjavljena žalba, kcja je pravosnažno riješena po žalbi, ili potpada pod pitanja kcja nisu sporna u toku apelacije, da se ne temelji na sporazumu između stranaka u izvornom postupku, da nije predmet razumnog spora između strana, da se ne odnosi se na radnje, ponašanje ili psihičko stanje optuženog i da je ograničena na zaključke o činjenicama, odnosno da ne sadržava pravne karakterizacije*. Činjenice koje nisu zadovoljavale navedene kriterije Vijeće nije prihvatilo kao utvrđene.⁴

6. Ostale odluke o prihvatljivosti dokaza

23. Odbrana je tokom postupka predložila da pretresno Vijeće izađe na lice mjesta kako bi se izvršio obilazak mjesta gdje su se dogodili kritični događaji navedeni u optužnici Tužilaštva BiH. Na ročištu održanom 13.11.2015. godine predsjednik Vijeća je odbio prijedlog odbrane da se obiđe lice mjesta obrazlažući to činjenicom da je već kraj postupka i da se radi o relativno jednostavnom krivičnom predmetu.

24. Pretresno vijeće je na istom ročištu prihvatilo prijedlog optužbe za izvođenje dokaza replike saslušaju svjedoci Tužilaštva Fundup Danilo i čitanje iskaza Bodiroga Momčila. Tužilaštvo BiH je na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 30.10.2015. godine predložilo navedene svjedoke kao dodatne dokaze, međutim, istog dana pismenim aktom optužba je predložila da se navedeni svjedoci saslušaju kao svjedoci replike iz razloga što je sam optuženi u svojoj izjavi pred Sudom, kao i više drugih svjedoka koje je kao takve predložila odbrana, kao mogućeg počinioca krivičnog djela iz tačke 2. činjeničnog dijela predmetne optužnice naveli istoga, a većina tih svjedoka su Fundup Danila naveli kao osobu koja je u inkriminisano vrijeme bila na sahrani koju su svjedoci odbrane spominjali i na koje okolnosti su sami davali iskaze, kao i na okolnosti na koje su svjedoci odbrane svjedočili u toku boravka u kući žalosti, kao i poslije boravka u istoj, gdje svjedok treba da da svoj iskaz na okolnosti svojih saznanja vezano za predmetni događaj i pobijanja tvrdnji optuženog i svjedoka odbrane. Cijeneći navedeno pretresno Vijeće je dana 13.11.2015. godine na ročištu za nastavak glavnog pretresa prihvatilo prijedlog optužbe te je saslušan svjedok Tužilaštva BiH Fundup Danilo i pročitao je iskaz svjedoka Bodiroga Momčila, uz napomenu da se odbrana optuženog Fundup Radomana nije protivila navedenom prijedlogu, obrazlažući isto da navedeni svjedoci su irelevantni za njegovog branjenika.

II. STANDARDI DOKAZIVANJA I OCJENA DOKAZA

25. Prilikom razmatranja i ocjene dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu, Vijeće se rukovalo osnovnim načelima propisanim u ZKP BiH, Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i uspostavljenim praksom MKSJ, Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), a koji će u nastavku biti navedeni.

⁴ Rješenje Suda, broj S1 1 K 017721 15 Kri od 15.05.2015. godine.

26. Prije svega, Vijeće je imalo u vidu da je svrha sudskog postupka da se osigura da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uslovima propisanim KZ BiH i u zakonom propisanom postupku (član 2. stav 1. ZKP BiH).

27. U tom smislu, član 3. stav 1. ZKP BiH određuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Procesna pretpostavka nevinosti je tzv. *privremena pretpostavka (praesumptio iuris tantum)* koja vrijedi dok se suprotno ne dokaže. Zbog usvajanja ove pretpostavke, optuženi je oslobođen tereta dokazivanja svoje nevinosti. Slijedom toga, teret dokazivanja suprotnog od onog što predviđa pretpostavka nevinosti je na tužiocu. Pri tome, pretpostavka nevinosti se odnosi ne samo na krivnju optuženog, već i na sve druge bitne elemente koji stoje u međusobnoj vezi u pojmu krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravnost ili kažnjivost).

28. Navedeno potvrđuju i judikati ESLJP⁵, prema kojima presumcija nevinosti ima, između ostalog, sljedeće posljedice:

- a. optuženi nije dužan dokazivati svoju nevinost i teret dokazivanja leži na suprotnoj strani, dakle tužiocu; i
- b. sud mora donijeti oslobađajuću presudu ne samo kad je uvjeren u nevinost optuženog, nego i u situaciji kad o tome postoji razumna sumnja.

29. Jedna od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti je izričita zakonska odredba sadržana u članu 3. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da će sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješiti na način koji je povoljniji za optuženog.

30. Konkretno, riječ je o načelu *in dubio pro reo*, ili načelu koje je izraz pogodovanja optuženog. Neku činjenicu sud može na temelju ocjene dokaza smatrati utvrđenom kada se uvjerio u njezino postojanje koje mora proizlaziti iz dokaza izvedenih na glavnom pretresu i kad u tom pogledu postupajuće vijeće nema više nikakvih dvojbi. Pri tome sve činjenice koje su *in peius* (na štetu) optuženog moraju se sa utvrditi sa apsolutnom

⁵ Npr. *Saunders protiv Velike Britanije, 1996.*, Izvještaj 1996-IV, *Barbera, Messegue i Jabardo protiv Španije, 1988.*, Serija A br. 146.

sigurnošću. Drugim riječima, moraju se dokazati *van razumne sumnje*. Ukoliko se to ne postigne uzima se kao da one i ne postoje. Sve činjenice koje su *in favorem* (u korist) optužene osobe uzimaju se kao da postoje i onda i kad su utvrđene samo sa vjerovatnošću. Ako se i nakon savjesne ocjene dokaza „...*pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima...*“⁶ sumnje ne daju otkloniti, prema normi iz člana 3. stav 2. ZKP BiH, u sumnji sud rješava na način povoljniji za optuženog.

31. Rezultat primjene pravila *in dubio pro reo* uvijek mora biti izricanje presude u korist optuženog, što u slučaju sumnje oko pravno relevantnih činjenica predviđenih materijalnim krivičnim pravom uključuje ne samo blažu kaznu kada je krivica utvrđena, nego i oslobađajuću presudu u slučajevima u kojima glavni pretres nije mogao razjasniti sumnju oko pitanja je li optuženi počinio krivično djelo iz optužbe.

32. U ovom smislu je i odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH prema kojoj će se optuženi osloboditi od optužbe „*ako n.je dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje*“, što znači, ne samo u slučajevima u kojima uopšte nisu izvedeni dokazi za optužbu, nego i u slučaju kada su dokazi izvedeni, ali su isti nedovoljni da sud, na osnovu njihove ocjene, izvede zaključke o nedvojbenom postojanju činjenica iznesenih u optužbi.

33. U vezi navedenog Vijeće je prilikom ocjene dokaza imalo u vidu i standard dokazivanja „*van razumne sumnje*“ kojeg je ustanovila sudska praksa kao uslov za izricanje osuđujuće presude. Prema opšteprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji najveći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

34. Vijeće je imalo u vidu i odredbu člana 14. stav 2. ZKP BiH koja propisuje da je sud dužan razmatrati i ocjenjivati dokaze koji idu u korist optuženog sa jednakom pažnjom kao i dokaze koji ga terete.

35. Osim toga, Vijeće je razmatralo i cijeno sve dokaze izvedene na glavnom pretresu, kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, u skladu sa članom 281. ZKP BiH⁷, ali u nastavku presude će navesti samo one dokaze koji su relevantni za donošenje

⁶ Član 281. stav 2. ZKP BiH.

⁷ Član 281. ZKP BiH (Dokazi na kojima se zasniva presuda): „*Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu. Sud je dužan savjesno ocjeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.*“

odluke, te obrazlagati i iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku Suda.

36. Vijeće također podsjeća na član 15. ZKP BiH, kojim se rukovalo i u kojem je sadržan jedan od temeljnih principa krivičnog zakonodavstva – princip slobodne ocjene dokaza, koji je ograničen jedino principom zakonitosti dokaza⁸, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

37. Vijeće je imalo u vidu i praksu ESLJP⁹ prema kojoj se sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

38. Isto tako, Vijeće je uzelo u obzir stav žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kvočka i dr.* da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.¹⁰

39. Član 6. stav 1. EKLJP nameće obavezu svim sudovima da “*ukažu dovojno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svjču odluku*”¹¹. Iako priznaje primat domaćih sudskih organa u davanju ocjene šta je relevantno i prihvatljivo, član 6. stav 1. EKLJP nameće domaćim sudovima obavezu da na odgovarajući način izvrše ispitivanje podnesaka, argumenata i dokaza koje su podnijele strane¹². U vezi sa tim, sudovi moraju razmotriti i raščistiti sve značajne nepodudarnosti u iskazima strana u postupku, ukazati da li je neki od osporenih dokaza neprihvatljiv, te ako jeste, po kom osnovu.¹³

40. Prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka Vijeće je nastojalo sagledati njihovo svjedočenje u cjelini, cijeneći pri tome kako sadržinu samog iskaza, tako i držanje i

⁸ Član 10. ZKP BiH (Zakonitost dokaza): „*Sud ne može zasnovati svjču odluku na dokazima pribavjenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima kcje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima kcji su pribavjeni bitnim povredama ovog zakona.*“

⁹ ESLJP, *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21. januara 1999. godine.

¹⁰ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.* (IT-98-30/1-A), paragraf 23-25.

¹¹ ESLJP, *Georgiadis protiv Grčke*, paragraf 606.

¹² ESLJP, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, paragraf 59.

¹³ ESLJP, *Khamidov protiv Rusije*, paragraf 173.

ponašanje svjedoka tokom davanja iskaza. U tom smislu Vijeće je cijenilo praksu MKSR i stav Žalbenog vijeća zauzet u predmetu *Nahimana i dr.* u kojem Žalbeno vijeće podsjeća da „*pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri kcju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka. Pri tome, pretresno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.*“¹⁴

41. Vijeće je imalo u vidu da pouzdanost iskaza jednog svjedoka zavisi od njegovog poznavanja činjenica, ali na pouzdanost iskaza u velikoj mjeri može uticati protek vremena, nestalnost ljudske percepcije kao i traumatičnost samog događaja o kome svjedoči. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzdanu.¹⁵ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se vijeće osloni na takav iskaz. Vijeće je uporedilo činjenice o kojima određeni svjedok svjedoči sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, te materijalnim dokazima kako bi se utvrdilo da li su njegovi navodi potkrijepljeni ili osporeni drugim dokazima u ovome predmetu.

42. Vijeće je prilikom ocjenjivanja dokazne snage iskaza saslušanih svjedoka razmotrilo razlike u iskazima svjedoka datim na glavnim pretresom i u ranijim fazama postupka, na koje je ukazivao branilac optuženog Fundup Radomana. U tom smislu, Vijeće je razlike u izjavama o određenim činjenicama, datim u različito vrijeme i pred različitim organima, kao i pojašnjenja o uzrocima tih razlika datim na glavnom pretresu, analiziralo i cijenilo za svaki pojedini slučaj konkretno, te u njihovoj povezanosti sa drugim dokazima, a zatim odlučilo o njihovoj vjerodostojnosti, o čemu će detaljnije biti obrazloženo u nastavku, prilikom analize dokaza u odnosu na svaku tačku optužnice.

¹⁴ MKSR, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Nahimana i dr.* (ICTR-99-52-A), paragraf 194.

¹⁵ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Čelebić*, paragraf 485 i 496 – 498.

III. NALAZI VIJEĆA

43. Optužnicom Tužilaštva, optuženi Fundup Radoman se tereti za počinjenje krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka a) i k) KZ BiH, koji u relevantnom dijelu glasi:

“Ko, kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad, učini koje od ovih djela:

a) lišenje druge osobe života (ubistvo);

k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenja zdravlja;

kaznit će se zatvorom najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“

44. Iz citirane zakonske odredbe proizlaze sljedeći **opšti elementi krivičnog djela** Zločini protiv čovječnosti:

- i. Postojanje širokog (rasprostranjenog) ili sistematičnog napada;
- ii. Usmjerenost napada protiv civilnog stanovništva;
- iii. Svijest optuženog o postojanju takvog napada i da njegove radnje čine dio tog napada.

45. Konkretno, optuženom Fundup Radomanu se stavlja na teret da je, u vremenskom periodu od sredine mjeseca aprila 1992. godine pa do kraja mjeseca juna 1992. godine, u kojem periodu se odvijao širok i sistematičan napad vojnih, paravojnih i policijskih snaga tzv. Srpske Republike BiH, a potom Republike Srpske, usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva općine Foča, znajući za takav napad, te da njegove radnje čine dio napada, kao pripadnik 1. Fočanske lake pješadijske brigade Vojske Republike Srpske, izvršio psihičko zlostavljanje i ubistvo drugih osoba .

46. S tim u vezi, na osnovu prihvaćenih utvrđenih činjenica kao i na osnovu saglasnih iskaza svjedoka Tužilaštva i to: svjedoka Đelilović Kadira, Borovina Murata, Puriš Sakiba, Šoro Ifete, B. S., C-1, C-2 i C-3, koji su u svojim svjedočenjima govorili o širokom i sistematičnom napadu usmjerenom protiv nesrpskog stanovništva na području opštine Foča, naročito o protjerivanju, ubijanju, zarobljavanju i paljenju kuća i vjerskih objekata

građana nesrpske nacionalnosti, ovo Vijeće nalazi nespornim da je na teritoriji opštine Foča, u inkriminisanom periodu, za vrijeme oružanog sukoba u BiH postojao širok i sistematičan napad vojnih, paravojnih i policijskih snaga Srpske Republike Bosne i Hercegovine, usmjeren protiv civilnog bošnjačkog stanovništva opštine Foča. Vijeće također nalazi da je Tužilaštvo u toku postupka dokazalo da je optuženi bio pripadnik 1. Fočanske lake pješadijske brigade Vojske Republike Srpske, a o čemu nije bilo spora među stranama u postupku, tako da pretresno Vijeće nalazi da je optuženi znao za takav napad.

47. Međutim, imajući u vidu da nakon izvršene analize i ocjene prezentiranog dokaznog materijala, nije utvrđeno *van razumne sumnje* da je optuženi Fundup Radoman počinio krivično djelo, koje mu je optužnicom stavljeno na teret, Pretresno vijeće se neće detaljnije upuštati u obrazlaganje postojanja opštih elemenata predmetnog krivičnog djela, dok će se u nastavku osvrnuti na pojedinačne inkriminacije i iznijeti svoje nalaze i ocjene u pogledu istih.

1. Tačka 1) optužnice

48. Prema ocjeni Vijeća, Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi tačno neutvrđenog dana, početkom mjeseca juna 1992. godine, zajedno sa još jednim N.N. pripadnikom Vojske Republike Srpske, obučeni u vojne uniforme i naoružani automatskim puškama, došli do kuće na adresi ul. JNA broj. 103 u naselju zvanom „Gornje Polje“ u Foči, i iz iste izveli Hodžić Ferida, te maloljetne B. E., starog 14 godina i B. S. starog 12 godina, i u namjeri da istima i njihovim porodicama nanesu veliku patnju, iste odveli do mjesta zvano „Spila“ udaljeno od kuće oko 100 metara, te im naredili da siđu sa ceste i stanu na travnatu površinu uz cestu koja je izgrađena na velikoj nizbrdici gledano iz pravca ceste prema rijeci Drini, te da se postroje jedan pored drugog, okrenuti licem prema cesti na kojoj su stajali Fundup Radoman i N.N. vojnik, što su ovi učinili, te su potom repetirali puške i iste okrenuli prema Hodžiću i dvojici maloljetnih B., na taj način stvarajući kod istih dojam da će ih streljati, a što je imalo za posljedicu nanošenja snažne psihičke patnje kod oštećenih, da bi poslije kraćeg vremena istima puškom pokazali da se mogu popeti na put, što su ovi učinili i otišli kući iz koje su bili izvedeni. Na osnovu iskaza svjedoka **B. E., B. S., B. S., C-4** i svjedok odbrane **Pejović Dragan**, Vijeće je utvrdilo, a što je u osnovi nesporno za stranke da se kritični događaj desio na način kao što je opisano u tački 1. optužnice osim u odnosu na identitet počilaca.

49. Svjedok S. B. na glavnom pretresu izjavio je da se kritični događaj desio u prvoj polovini mjeseca maja 1992. godine. Svjedok dalje tvrdi da je njihova podstanarka Hodžić Raza koja je na neki njemu nepoznat način povrijeđena, odnosno ranjena i koja je prema njegovim saznanjima u prvoj plovini mjeseca maja 1992. godine boravila u bolnici u Foči, te je pričala da je dan prije njenog izlaska iz bolnice došao Fundup Radoman i da je pravio probleme u bolnici jer mu je navodno poginuo brat. Po navodima svjedoka B. S. ista je, kritičnog dana, prepoznala optuženog i rekla da dolazi Radoman kada ga je vidjela kroz prozor.

50. Svjedokinja B. S. ne potvrđuje ovu tvrdnju njenog sina B. S. iako je također bila u kući sa Razom Hodžić kada je navodno ista prepoznala optuženog ispred kuće. B. S. svjedočeći kao svjedok optužbe označila je optuženog Fundup Radomana kao izvršioca krivičnog djela iz tačke 1. optužnice pri tome ga opisujući kao kao „... *čovjek sa trakom je bio visok, viši od mene, mršav, imao je dužu smeđu kosu...*”. Također, ista je posvjedočila da je za ime optuženog čula od komšinice Mitrić Anice koja joj je rekla da je optuženi došao pred njihovu kuću i izveo na streljanje Ferida i njenu djecu. Odbrana je uložila u sudski spis zapisnik o saslušanju svjedokinje B. S. kao dokaz odbrane **O-3**¹⁶ kada je svjedokinja u citiranoj izjavi navela da je tek u izbjeglištvu kad su prepričavali šta se kome desilo zaključila da se ovaj visoki plavi zove Fundup Radoman.

51. U Zapisniku o saslušanju od 18.03.2011. godine pred Tužilaštvom Bosne i Hercegovine, vezano za identitet učinioca, svjedokinja navodi: „... *sin E. je počeo plakati i tada mi je ispričao da ga je Radoman pitao da li mu je draže da ubije njega ili oca u KP Domu. E. mi je rekao i to da je vidio ženu kako je izašla na balkon držeći dijete i E. je, kako mi je rekao, vidio i čuo da ova žena kaže: Radomane, molim te, tako mog sina Dragana i njega cjeteta, pusti tu djecu, ako ti je za ubijanje idi na ratište*“.

52. Prilikom unakrsnog ispitivanja, branilac optuženog je u cilju razjašnjenja svjedoka B. E. upitao na navedene okolnosti, ali isti nije potvrdio navode svjedokinje S. jer je isti na ročištu izjavio da se ne sjeća da je sa optuženim kritične prilike uopšte razgovarao, a da li

¹⁶ Zapisnik o saslušanju svjedoka B. S. od 18.03.2011. godine u TBiH.

je žena sa balkona dozivala ime optuženog, na iste okolnosti svjedok E.B. nije sa sigurnošću mogao potvrditi da je ista dozivala Radomane.

53. Vijeće nalazi da je tačna činjenica da je žena sa balkona posmatrala kritični događaja i da se isti desio na način kako to opisuju svjedoci B. S., B. E. i B. S., međutim, pretresno Vijeće nije moglo van razumne sumnje zaključiti da je jedna od osoba koje ih izvode na strijeljanje, a kako to tvrde navedeni svjedoci optuženi Fundup Radoman. Naime, ovo Vijeće nalazi niz nelogičnosti u pogledu identifikacije i prepoznavanja osobe koja je izvršila navedene inkriminacije. Tako Vijeće iskaz svjedokinje S. nalazi neuvjerljivim, te primjećuje da je iskaz svjedokinje protivrječan samom sebi u određenim dijelovima i suprotan ostalim provedenim dokazima, pa kao takav opravdano izaziva sumnju u kredibilitnost svjedočenja u pogledu identifikacije optuženog kao jednog od počinitelja krivičnog djela.

54. Također, kad je u pitanju žena koja se pojavila na balkonu obližnje zgrade, na navedene okolnosti svjedočio je i zaštićeni svjedok C-4 koji je na glavnom pretresu, a na poseban upit odbrane izjavio da je čuo da žena doziva ime Radoman. Međutim, iskaz ovog svjedoka Vijeće nalazi neuvjerljivim, posebno imajući u vidu i iskaz svjedoka odbrane Pejović Dragana, čija je majka Pejović Vasilija upravo žena koja se pojavljuje na balkonu i koja je govorila dvojici vojnika da ne ubiju izvedene civile.

55. Sam branilac je u završnoj riječi skrenuo Vijeću pažnju na ove okolnosti. U citiranoj završnoj riječi odbrana je navela da je sa ovom osobom obavila razgovor u njenom stanu uz prisustvu brata optuženog Fundup Ranka i njenog sina Dragana koji se pojavio kao svjedok odbrane. Razgovor je obavljen u mjesecu februaru ove godine. Tom prilikom Pejović Vasilija je potvrdila tačnost događaja, ono što ni odbrana ne spori. Na pitanje branioca optuženog da li je spominjala kad se obraćala vojnicima ime *Radomane* ona je negirala napominjujući da vojnike nije poznavala pa zbog toga nije ni mogla spomenuti ime Radoman. Od imena spomenula je kad se obraćala vojnicima da puste djecu ime svog sina Dragana. Objasnila je odbrani da je to uradila da bi dala do znanja vojnicima koje nije poznavala, niti oni nju, da je srpske nacionalnosti jer bi to po njenom mišljenju moglo da ima uticaja na vojnike da puste djecu. Vasilija je u međuvremenu preminula. Odbrana je pozvala njenog sina svjedoka Pejović Dragana koji je potvrdio istinitost razgovora – navoda branioca optuženog o sadržini razgovora koji je on obavio sa njegovom majkom Pejović Vasilijom, te je prilikom direktnog ispitivanja potvrdio da je njegova majka

pokazala sa balkona mjesto gde se desio događaj, a to je autobusko stajalište pored ceste što je odbrana kasnije dokumentovala fotodokumentacijom koju je uvela kao dokaz **O-13**¹⁷.

56. Vijeće je pri donošenju odluke, uvažavajući protek vremena, dramatične okolnosti u kojima se događaj desio, te sve različitosti u iskazu svjedokinje B. S. ipak zaključio da njen iskaz nije saglasan ostalim provedenim dokazima, niti sam po sebi predstavlja jednu logičku i smislenu cjelinu, koja bi nesporno upućivala na optuženog kao počinioca djela, posebno cijeneći da su istoj na glavnom pretresu pokazana dva fotoniza sa po šest fotografija među njima i fotografije optuženog. U jednom nizu je autentična fotografija optuženog uveden kao dokaz optužbe **T-59**¹⁸ koga svjedokinja nije prepoznala. U drugom fotonizu kojeg je odbrana uvela kao dokaz **O-4**¹⁹ svjedokinja je kao optuženog prepoznala – pokazala drugu osobu.

57. Iskazi navedenih svjedoka koji su svjedočili na okolnost događaja iz ove tačke izreke presude dovedeni u vezu sa iskazom svjedokinje B. S., kako na glavnom pretresu tako i u toku istrage, očigledno ne doprinose razjašnjavanju spornih dijelova iskaza svjedoka B. S., a naročito u pogledu dijela iskaza koji se odnosi na identitet počinioca inkriminiranih radnji, te da li je svjedokinja znala ime izvršioca u vrijeme izvršenja djela.

58. Kod ovakvog stanja stvari kada dokazi izvedeni na okolnosti psihičkog zlostavljanje u namjeri nanošenja velike patnje više osoba u naselju Gornje Polje u Foči ne ukazuju sa sigurnošću da je optuženi Fundup Radoman u kritično vrijeme viđen u navedenom naselju, da svjedok na čijem iskazu Tužilaštvo zasniva tačku 1. optužnice u fazi istrage napominje da je za ime optuženog čula u izbjeglištvu, da svjedokinja na glavnom pretresu izjavljuje da je za ime istog čula od komšinice Mitrić Anice, a da na ove okolnosti nisu provedeni dokazi saslušanjem svjedoka Hodžić Raze, Hodžić Ferida, kao ni Mitrić Anice, a koji svjedoci bi se izjasnili odakle su im poznate okolnosti vezane za identitet optuženog, niti je tužilaštvo ponudilo dokaze da ovi svjedoci eventualno nisu živi. Vijeće zaključuje da Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi Fundup Radoman izvršilac inkriminiranih radnji na način kako je to opisano u tački 1. oslobađajućeg dijela presude.

¹⁷ Tri fotografije, zgrada u naselju Gornje Polje i fotografija slikana sa prozora sa kojeg je kritični događaj posmatrala Pejović Vasilija.

¹⁸ Fotoalbum – 2 T20 0 KTRZ 0000045 06 od 11.07.2014. godine

¹⁹ Fotoalbum – 1 T20 0 KTRZ 0000045 06 od 11.07.2014. godine

To što su svjedoci B. E. i B. S., inače sinovi svjedoka B. S., potvrdili navode optužene da je jedan od izvršioca inkriminiranih radnji i optuženi, ali čiji se iskazi u odlučnim činjenicama razlikuju od iskaza svjedokinje S., prema ocjeni ovog Vijeća nije dovoljno za utvrđenje van razumne sumnje da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret. Sud je takođe imao u vidu da je svjedokinja B. S. uvažavajući protek vremena, dramatične okolnosti u kojima se događaj desio, činjenica da je očigledno tragajući za počiniteljem razgovarala sa velikim brojem osoba, što je znatno doprinijelo da se u pojedinim ključnim djelovima njeni iskazi dati u raznim fazama postupka ne podudaraju, zbog čega je Sud optuženog za ovu tačku i oslobodio od optužbe.

2. Tačka 2) optužnice

59. Prema ocjeni Vijeća, Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi dana 10. juna 1992. godine ili približno tog datuma u poslijepodnevnim satima, zajedno sa još dvojicom N.N. pripadnika Vojske Republike Srpske, svi obučeni u vojne uniforme i naoružani puškama, u ulici Dušana Fundića u naselju zvanom „Čohodor Mahala“ u Foči, došli do porodične kuće u kojoj su živjeli supružnici Puriš Nasuf i Puriš Latifa, koji su u to vrijeme bili u avliji navedene kuće, pa su isti ušli u njihovu avliju i u namjeri da ih liše života iz pušaka svi zajedno ispalili više hitaca u tijela oštećenih, posljedicom čega su isti preminuli na licu mjesta, te potom otišli do druge kuće u nizu gledajući iz pravca kuće vlasništvo porodice Puriš, koja je bila u vlasništvu porodice Dželilović i potom ušli u istu u kojoj su zatekli četiri žene od kojih su dvije po njihovom ulasku u kuću pobjegle na sprat iste, a Fundup Radoman je iz puške ispalio više hitaca u pravcu Dželilović Emine i svjedokinje pod pseudonimom „C1“, u namjeri da ih liši života, te je uspio pogoditi Eminu u predio stomaka i koja je posljedicom toga pala na pod ali je i dalje davala znakove života, a svjedokinja pod pseudonimom „C1“ je pala na pod pretvarajući se da je mrtva iako nije bila pogođena ni jednim metkom, da bi se potom Fundup Radoman sa još jednim vojnikom dogovorio da iziđu na sprat i ubiju dvije preostale žene, pa je jedan od njih dvojice se popeo na sprat gdje je zatekao Vasviju Hodžić i u namjeri da je liši života u pravcu tijela iste ispalio više hitaca iz puške posljedicom čega je ista na licu mjesta preminula, te sa potom vratio u prizemlje kuće, gdje su se, a vidjevši da Emina još daje znakove života, sva trojica dogovorili da njima dvjema i to Emini i svjedokinji pod pseudonimom „C1“, treba ispaliti po metak u glavu, poslije čega je jedan od navedenih a u namjeri lišenja života ispalio po jedan metak u tijela Emine i svjedokinje pod pseudonimom „C1“, uslijed čega je

Emina preminula na licu mjesta a svjedokinja pod pseudonimom „C1“, je bila ranjena u predio desne strane grudnog koša i tada je izgubila svijest, da bi potom navedena trojica izišli iz opisane kuće i otišli do kuće preko puta a koja je bila u vlasništvu Merdan Hamida, pa je Fundup Radoman ušao u navedenu kuću i iz iste izveo Merkez Ifetu i njeno dvoje maloljetne djece i to Merkez Almedinu staru 13 godina i Merkez Almira starog 6 godina, te u namjeri da ih liši života, tu ispred kuće, iz puške pucao u iste, posljedicom čega su sve troje preminuli na licu mjesta. U odnosu na ovu tačku optužnice, na glavnom pretresu Tužilaštvo je izvelo dokaz saslušanjem svjedoka Puriš Sakiba, Vidović Tihomira, zaštićenog svjedoka C-1, C-2, C-3, svjedoka Fundup Danila kao svjedoka replike Tužilaštva i čitanje iskaza svjedoka Bodiroga Momčila, dok je odbrana pozvala i saslušala svjedoka Đedović Safeta, Stojanović Dalibora, Rikalo Bahru, zaštićenog svjedoka FR-1, Fundić Borislava, Banović Branka, Fundup Dragana, Fundup Dojčila i Đedović Fadila.

60. Svjedokinja C-1, očevidac događaja i jedina preživjela iz grupe koja se skrivala u kući koja je bila u vlasništvu porodice Dželilović, svjedočeći kao svjedok Tužilaštva, označila je optuženog Fundup Radomana kao izvršioca ubistva civila u kući Đelilovića, te je opsiala kritični događaj.

61. Naime, oštećena je na glavnom pretresu izjavila: „... nakon što je osoba pucala u mcju svekrvu, cjev se okrenula prema meni i ja sam pala na stomak, a oni su bili ispred prozora. Kada sam pala, rafal je bio ispačen na mene, ali nije me metak pogodio. Vasvja i mcja zaova su otišle na sprat, onog momenta kada sam ja sa njima razgovarala. Jedan je otišao uz stepenice, čula sam pucanj, vrisak. Ja sam za to vrijeme ležala mirno i to zatvorenih očju... Kada je ispačen metak svekrva više nije krkjala, a onda sam ja bila ranjena. Prvo sam bila udarena u tijelo nogom, nakon čega je prostrječen metak u mene, ušao je na leđa i izašao kroz dcjku, nakon čega sam počela da budem udarana po tjetelu, nakon čega se padam u nesvijest. Kada sam došla svijesti, bila sam okrenuta na leđa, usta su mi bila puna prašine, puno je bilo barutnog mirisa ... Sjećam se kasnije kada sam opet sebi došla, sjećam se da je došla mcja zaova i Rikalo Munib, a ja sam jcj rekla da se spašava kako zna, te da je sa mnom gotovo. Ona je otišla, a došao je drugi komšija, Tiše kcji je bio sa jednim mladim čovjekom kcjeg ne poznajem, uzeli su deku, iznjeli su me kroz prozor, te ubacili u peglicu, te mi je Tiše rekao da će da me prebace do bolnice. Mladić me je odvezao do bolnice...“.

62. Svjedok Tihomir Vidović je na ročištu za nastavak glavnog pretresa (29.05.2015. godine) potvrdio navode oštećene (u dijelu koji se odnosi na njeno ranjavanje) izjavljujući: „... Prvo što sam vidio kad sam ušao u kuću, C – 1 je jaukala, uzeli smo cebe, bilo je krvi, ona je ležala na podu, odveo je Peđa Kunarac...“.

63. U fazi direktnog ispitivanja na upit tužioca, oštećena svjedokinja C-1 optuženog Fundup Radomana opisuje da je: „...osoba je bila mlađa od mene, otprilike 5-6 godina je bila mlađa od mene, visina je nije puno ni visok, ni nizak, a kosa je bila smeđa, kratka, nije bio ni debeo ni mršav, nije imao bradu, nije imao nikakve karakteristike, a na sebi su obcijica imali maslinastozelene pantalone i košu,je kratkih raukava...“, dalje, da je čula komentare u bolnici da je počinitelj optuženi za kojeg je kasnije saznala da je Fundup Radoman, te da je jedne prilike u periodu između aprila i juna 1992. godine njemu i Vuković Radivoju pravila kafu kada je optuženi došao kod Vukovića.

64. Prilikom unakrsnog ispitivanja, branilac optuženog je u cilju razjašnjenja svjedokinju upitao zašto u izjavi koju je davala 1997. godine u Goraždu rekla da je od ranije poznavala optuženog, a da je na glavnom pretresu na poseban upit optužbe pojasnila da istog nije poznavala od ranije, nego da ga je vidjela 10 dana prije inkriminisanog događaja kod Vukovića, dok u navedenoj izjavi tvrdi drugačije, odnosno da je imenovani dolazio kod Vukovića i da im je pravila kafu u aprilu 1992. godine. Oštećena nije mogla pojasniti razlike u svom iskazu, navodeći da je tačno ono što je izjavila na glavnom pretresu, odnosno da je za ime optuženog čula u bolnici kada je bila ranjena.

65. Dalje, odbrana je, a nakon što je oštećena C-1 potvrdila da je davala izjavu u Goraždu 1997. godine ukazala na različitosti u istoj. Naime, u cilju razrješenja istaknutih različitosti branilac je upitao oštećenu zašto je u izjavi od 02.08.1997. godine izjavila da su na vrata kuće došli optuženi i još dvojica vojnika njoj nepoznatih srpskih paravojnih formacija. Oštećena je izričito na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom 17.06.2015. godine izjavila da je vidjela dva vojnika ispred kuće.

66. Kao svjedok Tužilaštva svjedokinja je u toku glavnog pretresa (17.06.2015. godine) na pitanje sudije, da li u sudnici može identifikovati izvršioca krivičnog djela, oštećena je izjavila: „...osoba se promjenila, ja sam se lično promjenila, ja imam sada strah šta da

kažem, da li je to ta osoba, ne mogu se sa sigurnošću izjasniti...“

67. Vijeće primjećuje da kod iskaza oštećene svjedokinje C-1 postoji niz nedosljednosti i nelogičnosti u pogledu identifikacije i prepoznavanja osobe koja je izvršila navedene inkriminacije. Tako Vijeće iskaz oštećene nalazi neuvjerljivim u pogledu načina i momenta saznanja identiteta izvršioca krivičnog djela, koji ona prepoznaje u liku optuženog, te primjećuje da je iskaz svjedokinje protivrječan samom sebi u određenim dijelovima i suprotan ostalim provedenim dokazima, pa kao takav opravdano izaziva sumnju u kredibilitnost svjedočenja u pogledu identifikacije optuženog kao jednog od počinitelja krivičnog djela. Vijeće je pri donošenju odluke, uvažavajući protek vremena, dramatične okolnosti u kojima se događaj desio, te sve različitosti u iskazu oštećene svjedokinje „C-1“ ipak zaključio da njen iskaz nije saglasan ostalim provedenim dokazima, niti sam po sebi predstavlja jednu logičku i smislenu cjelinu, koja bi nesporno upućivala na optuženog kao počinioca djela.

68. Sud je utvrdio da u konkretnom slučaju postoji neslaganje iskaza saslušanih svjedoka optužbe u pogledu identiteta počinioca krivičnog djela, a posebno cijeneći iskaze zaštićenih svjedoka C-2 i C-3.

69. Svjedokinja C-3 je osoba kojoj je oštećena C-1 prema svojim navodima rekla da je izvršilac krivičnog djela iz tačke 2. oslobađajućeg dijela izreke presude, optuženi Fundup Radoman. Međutim, na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanog 10.04.2015. godine svjedokinja C-3 je izjavila: *„...u Čodor Mahali. Ona mi je rekla da je 22 ubijeno. I da je to uradio Fundup. A ja prvi put ču., sam od nje čula za to prezime. Vjerujte mi, živila sam u Foči nikad nisam znala.“*. S tim u vezi, Sud je našao da postoje nelogičnosti u iskazu svjedokinje C-1 posebno u pogledu identiteta počinioca inkriminiranih radnji, posebno cijeneći iskaz pomenute svjedokinje C-3 i isti dovodeći u vezu sa iskazom oštećene C-1.

70. Svjedok C-2 je svjedočio na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 10.04.2015. godine kada je prilikom direktnog ispitivanja označila optuženog Fundup Radomana kao

počinioca krivičnog djela u Čohodor Mahali, a koji kritični događaj se desio 10.06.1992. godine. Naime, svjedokinja C-2 je izjavila da se u popodnevnim satima sakrila u kuću Džemala Hide i da je u tom periodu bila sahrana na pravoslavnom groblju odakle su uniformisani srpski vojnici krenuli prema kući Puriš Nasufa, gdje su ubili njega i njegovu suprugu, odakle su krećući se glavnom cestom zaustavili i počinili ubistva u kući Đelilovića na način kako je to opisano u tački 2. predmetne optužnice. Dalje, C-2 navodi da je vidjela vojnike kako se kreću prema kući Merdan Hamida i tu izvršavaju ubistvo jedne žene i dvoje djece, te da je počinioc navedenih inkriminacija optuženi Fundup Radoman. Odgovarajući na direktna pitanja postupajućeg tužioca, svjedokinja odgovara da je sve navedeno gledala kroz staklena vrata na kojoj je bila rupa od tromblona ili neke slične bombe.

71. Prilikom unakrsnog ispitivanja, branilac optuženog je u cilju razjašnjenja svjedokinju upitao zašto u izjavi koju je davala 04.12.1995.godine i koju izjavu je odbrana uvela kao dokaz odbrane O-2 uopšte ne spominje optuženog kao izvršioca, a logično je da prvo što je trebala da spomene je počinioca zločina. Kad je svjedokinji predočena ova izjava nije imala objašnjenja zašto nije spomenula optuženog izuzev da joj je pamćenje bilo bolje tada nego poslije dvadest godina.

72. Svjedokinji je branilac optuženog predočio i izjavu koju je dala Tužilaštvu 09.10.2014. godine kada je ista pojasnila da je događaj gledala sa sprata kuće i to kroz staklena vrata. Također, je navela da se optuženi više puta raspitivao za nju, pucao po njenoj kući govoreći da će tako pucati i u nju kada je sretne. Međutim, kada je svjedokinji predočena nesporna činjenica da se na ulaznim vratima na spratu kroz koja je ona navodno gledala nalazilo armirano staklo kroz koje se ne može vidjeti, svjedokinja je izmijenila iskaz na suđenju i rekla da je staklo na vratima bilo djelimično razbijeno. Kad joj je predočena ova činjenica iz izjave od 09.10.2014. godine da staklo nije bilo razbijeno i da to ne spominje u izjavi, svjedokinja nema odgovor na postavljeno pitanje odbrane.

73. Dalje, odbrana je uvela dokaz O-1, a to su četiri fotografije koje pokazuju ulicu i zgrade gdje se događaj desio. Jedna od fotografija snimljena je kroz otvorena vrata na spratu kuće kroz koja je navodno svjedokinja gledala događaj. Kad joj je predočena fotografija odakle je navodno gledala i činjenica da se ne vidi avlija Puriš Nasufa svjedokinja daje na suđenju nelogične odgovore da je bilo toliko udaljeno da nije mogla vidjeti ko puca, dok je prilikom direktnog ispitivanja tvrdila da su sva trojica pucali, te da je jednog od vojnika prepoznala u liku optuženog Fundup Radomana.

74. Na kraju svog svjedočenja, a na poseban upit predsjednika vijeća, da li je bilo moguće vidjeti ubistva ispred kuće Puriš Nasufa, svjedokinja izjavljuje : „...*Ja sam stvorila sliku da sam ja to vidjela...*“, te da nije mogla prepoznati osobe koje su izvršile krivično djelo sa udaljenosti i mjesta sa kojeg je posmatrala kritični događaj.

75. Sud je utvrdio da u konkretnom slučaju postoji neslaganje iskaza saslušanih svjedoka optužbe u pogledu identiteta počinioca krivičnog djela. Naime, dovodeći iskaz oštećene C-1 u vezu sa iskazom svjedoka C-3 koji navodi da je od oštećene čula da je izvršioc neki Fundup, a sve navedeno dovodeći u vezu sa iskazom svjedoka C-2, koja u svom iskazu navodi da je stvorila sliku da je vidjela optuženog kritičnog dana, a posebno cijeneći činenicu da je ista potvrdila navode odbrane da nije bilo moguće vidjeti počinioce sa mjesta sa kojeg je navodno cijeli inkriminirani događaj posmatrala, Vijeće nije utvrdilo *van razumne sumnje* da je optuženi Fundup Radoman počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

76. Također, Vijeće nalazi da su iskazi saslušanih svjedoka odbrane ozbiljno doveli u sumnju sve navode iz tačke 2. optužbe. Naime, u skladu sa članom 290. stav 7 ZKP BiH²⁰ prvenstveno cijeneći iskaze saslušanih svjedoka odbrane i to svjedoka Stojanović Dalibora i zaštićenog svjedoka FR-1 koji su bili očevici kritičnog događaja, isti su u kritično vrijeme dobro poznavali optuženog, te isti navode da optuženi nije počinio predmetna ubistva, a svjedok FR-1, čak ide korak dalje, i navodi identitet dvojice počinitelja predmetnih ubistava. Osim toga, ostali svjedoci odbrane navode da se kritični događaj desio nakon sahrane dvojice pripadnika VRS, da je optuženi nakon sahrane sa svojim roditeljima bio u kući žalosti, odakle je roditelje odvezao u rodno selo.

77. Svjedoci Stojanović Dalibor i zaštićeni svjedok FR-1 su također bili očevici kritičnog događaja opisanog u tački 2. oslobađajućeg dijela izreke presude. Svjedok FR-1 događaj vezuje za sahranu koja je taj dan obavljena na gradskom groblju u Foči. Tog dana bio je u avliji svoje porodične kuće i vidio je dva vojnika na udaljenosti oko 50-60m kako idu iz

²⁰ Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protiv riječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo.

pravca groblja. Obojicu je poznavao. Jedan je sa prezimenom Radović koji je živio u Beogradu i koji je došao kao dobrovoljac, a inače je porijeklom odakle je po navodima ovog svjedoka i drugi izvršilac Fundup Danilo. Radovića su zvali "Zekan" jer je bio sijed i imao je uniformu, ali se ne sjeća šta je Danilo imao. Svratili su do Nasufove kuće i čuli su se pucnji. Bila su dva pucnja. Poslije toga prošli su između kuća koje se nalaze na samoj obali Čehotine i došli do kuće Dželilovića, kada su se čuli pucnji.

78. Ovaj svjedok davao je izjavu dana 13.09.2004. godine u SM u Foči povodom ovog događaja kad je rekao da nije boravio u naselju Čohodar Mahala kad se događaj desio koju je izjavu Tužilaštvo uvelo kao dokaz T-5. Međutim, svjedok je objasnio razlog zbog čega je tada tako izjavio, a to je što nije imao nikakve mjere zaštite. Ni na suđenju se ne bi pojavio da nije imao mjera zaštite jer se plaši učinioca zločina koji je živ i sa kojim se zna. Da je svjedok zaista bio na licu mjesta potvrđuje i oštećena "C-1" koja je izjavila: *"...Kada sam dolazila sebi opet, vijela sam osobu FR-1, gledao me je..."*. Dalje, svjedok FR-1 opisuje Radovića isto kao i oštećena C-1 koja je opisala: *"...druga osoba je bila sjeda, a ali to mu je bila prirodna sjeda, ali te njegove sjede nije bila od starosti, cjelovao mi je da je imao 50 godina, bio je punačkiji..."*.

79. Drugi očevidac događaja je svjedok Stojanović Dalibor koji je svjedočeći kao svjedok odbrana na ročištu za nastavak glavnog pretresa održanom dana (18.09.2015. godine) izjavio da mu je poznato da je taj dan bila sahrana na groblju i da je sa ceste gledao sahranu. Poslije sahrane došao je do kapije svoje porodične kuće. Imao je tada 17 godina. Dok je bio u dvorištu kuće vidio je dvojicu uniformisanih, jedan je imao automatsku pušku, a drugi puškomitraljez. Dalje, svjedok izjavljuje da je jedan imao traku oko glave. Vidio ih je tada i nikad više. Došli su do kapije i ušli u dvorište Puriša. Vidio je kako Nasufova žena pokušava da istrči uz stepenice, a jedan od njih pošao je za njom i čula su se dva-tri pucnja. Također, svjedok je naveo da isti nisu išli glavnom ulicom. Vidio je kada su došli do kuće Dželilovića, ušli su u kuću i tada su se čuli pojedinačni pucnji.

80. Poslije toga su izašli na ulicu, a neko od komšija je rekao zašto ubijaju civile. Jedan od njih je bezobrazno odgovorio, odbrusio ili opsovao. Otišli su prema staroj džamiji. Tamo su se čuli pucnji. Ubrzo se pojavilo vozilo marke "Mazda"323 plave boje. To je dobro zapamtio jer je vozilo bilo luksuzno za to vrijeme. Iz vozila su izašla dvojica vojnika i jedan od vojnika pozvao je jednog od učinilaca, a drugog nije bilo. Kad mu je prilazio vojnik mu je

rekao da spusti pušku i kad je ovaj spustio pušku prilazeći mu, vojnik iz vozila ga je udario šakom i ovaj koji je počinio zločin pao je. Udario ga je još koji put nogama psujuću mu majku što ubija civile, ubacili su ga u vozilo i odvezli.

81. Na navedene okolnosti svjedočio je i svjedok odbrane Banović Branko koji je bio vojno angažovan u Vojnoj policiji. Naime, svjedok je odgovarajući na direktna pitanja odbrane izjavio: *"...Izlazi čovjek sa puškom iz te neke kuće, i ja mu govorim, budalo šta to radiš, on mi je rekao da se sveti da su mu pobili neku rodbinu. Ne mogu se sjetiti kako je izgledao, a vajda je bio neki automat kod rjega, znam da sam mu oteo pušku i ubacio u kola i odveo u stanicu. Ja sam rjega udario, oteo mu pušku i ubacio u auto. Odvezao sam ga u policiju i tamo ga ostavio. Fundup Radomana sam poznavao, a taj kcjeg sam ja uhvatio n.je bio Fundup Radoman..."* Također, svjedok je na posebna upit člana pretresnog vijeća kako se zove lice koje je lišio slobode, svjedok je izjavio da mu je sam uhapšeni rekao da je on Fundup i da se sveti, dodajući napomenu da ga je tada vjerovatno prvi put u životu i vidio. Navedeno odbrana je nastojala da potkrijepi uvođenjem dokaza odbrane O-11²¹. Međutim, uvidom u navedeni dokument vijeće nalazi da nije registaravno privođenje iz razloga jer je evidencija privođenja vođena do 31.05.1992. godine.

82. Cijeneći iskaz Stojanović Dalibora, te isti dovodeći u vezi sa iskazom svjedoka Banović Branka, pretresno vijeće isti nalazi vjerodostojnim, a posebno cijeneći dio iskaza koji se odnosi na okolnosti da je Merkez Ifeta zajedno sa djecom ubijena u kući, jer ih je neposredno poslije događaja zatekao u kući, a ne u dvorištu kako tvrdi svjedok C-2 koja je navodno inkriminisani događaj gledala sa prozora obližnje kuće i tvrdila da je ista vidjela da su ubistva imenovani izvršena u dvorištu.

83. Svjedoci Rikalo Bahra i Đedović Safet su u toku svjedočenja samo naveli da su čuli za ubistva - za zločine u Čohodor Mahali i da ne znaju ko su izvršioци navedenih inkriminacija. Svjedok Đedović Safet na upit branioca je objasnio da je brat od optuženog poginuo 06.06.1992. godine i da je htio da se sveti nekom osvetio bi se na njegovim roditeljima koji su bili na sahrani Radomanovog brata, dok svjedok Rikalo Bahra izjavljuje

²¹ Akt SJB Foča broj 13-2/02-230.1-1169/15 od 25.08.2015. godine

da je čula da je to uradio srodnik od nekog taksiste, izvršio neki kome je poginuo bliski srodnik i čija je sahrana bila 10.06.1992. godine u Čohodor Mahali.

84. Pored sporne činjenice vezane za identitet optuženog Fundup Radomana, odbrana je na okolnosti događaja opisanog u ovoj tački optužnice saslušala i svjedoke Fundup Dragana, Fundup Dojčila i Fundić Borislava koji su svjedočili o prisustvu optuženog na sahrani pokojnih Fundup Janka i Jankovog zeta Kunarac Lazara zajedno sa Fundup Danilom u kući žalosti u Čohodor Mahali. Sva tri svjedoka saglasno su izjavili da su se čuli pucnji kada su Danilo i Radislav otišli od kuće, da su isti na sahrani pozivali na osvetu, te da je optuženi tada bio sa njima u kući, i vidjeli su trenutak kada je sa roditeljima automobilom otišao kući.

85. O inkriminisanom događaju je svjedočio i optuženi u svoju korist na ročištu za nastavak glavnog pretresa dana 04.09.2015. godine. U svom svjedočenju optuženi ističe da je od septembra 1991. godine pa do 25.05.1992. godine živio i radio u Crnoj Gori kao sjekač na eksploataciji šume. Dana 25.05.1992. godine se vratio da obiđe roditelje, koji su živjeli u selu Grdijevići, a koje je udaljeno oko 40 km od Foče. Dalje, optuženi je izjavio da su dana 07.06.1992. godine kao vojnici poginuli njegov daljnji rođak Fundup Janko i Jankov zet Kunarac Lazar. Sa majkom i ocem je otišao na sahranu u Foču koja je obavljena dana 10.06.1992. godine. Sahrana je obavljena oko 15 sati i poslije sahrane po običaju su svratili u kuću žalosti, koja se nalazi odmah iznad groblja i samo je dijeli cesta od groblja. Bili su postavljeni stolovi na balkonima kuća, jer su dvije kuće lijepljene i oni su posjedali. Sjedio je do Fundić Borislava koji mu je daljnji rod i do roditelja. U njegovoj blizini sjedili su Fundup Dragan i Fundup Dojčilo. U blizini je sjedio Fundup Danilo koji je ustao i rekao: "Ljudi šta čekate, hajde da bijemo ovo dole". Ustao je i Radović Radislav koji je sjedio u blizini i njih dvojica su izašli. Poslije nekih ne više od 5minuta čulo se više rafalnih pucnjeva i pucnjava je sa prekidima trajala više od pola sata.

86. Imajući u vidu da je odbrana u uvodnim riječima najavila rasvjetljavanje inkriminisanog događaja i saslušanje navedenih svjedoka odbrane i svjedočenje optuženog Fundup Radomana u svoju korist, optužba je u svojstvu svjedoka replike saslušala Fundup Danila i pročitana je iskaz svjedoka Bodiroga Momčila.

87. Svjedok Fundup Danilo je izjavio na pitanje optužbe da je sa sahrane zajedno sa Bodiroga Momčilom napustio sahranu oko 14.30 sati, te su zajedno sa dvadesetak ljudi

otišli u selo Veliniće. Čitanjem zapisnika o saslušanju svjedoka Bodiroga Momčila koji je umeđuvremenu umro, ovaj svjedok je potvrdio navode svjedoka Fundup Danila o vremenu i načinu odlaska iz "kuće žalosti". Zapisnik je optužba uvela kao dokaz T-98²².

88. Vijeće posebno ističe činjenicu da je teza Tužilaštva, a koja je proizašla iz izjava nekih svjedoka optužbe – oštećenih da je motiv za počinjenje radnji iz tačaka 1. i 2. optužnice za jednog od počinalaca bio smrt – osveta za ubistvo bliskog srodnika koji je kao pripadnik Vojske Republike Srpske poginuo na ratištu, pa su ti svjedoci znajući da je brat optuženog poginuo prije kritičnih događaja djelom li zbog toga tvrdili da je optuženi jedan od počinalaca radnjih opisanih u tačkama 1. i 2. optužnice, a koja teza je opovrgnuta izjavama svjedoka odbrane u naprijed navedenom smislu.

89. Nakon ocjene izjava svjedoka na koje se Sud poziva u razlozima zbog kojih smatra da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, Vijeće je pri donošenju odluke, uvažavajući protek vremena, dramatične okolnosti u kojima se događaj desio, te sve različitosti u iskazima saslušanih svjedoka optužbe zaključilo da među iskazima tih svjedoka, pojedinačno i međusobno, postoji toliki stepen odstupanja, koji je takvog značaja da utiče na vjerodostojnost njihovih iskaza u pogledu odlučne činjenice-identiteta učinioca krivičnog djela i uopšte njegovog prisustva u mjestu i vremenu izvršenja krivičnog djela, što je rezultiralo donošenjem oslobađajuće presude.

90. U pomankanju drugih dokaza i okolnosti, valjalo je optuženog u smislu člana 284. tačka c) ZKPBiH , osloboditi od optužbe i to primjenom principa *In dubio pro reo*.

91. Naime, sve činjenice koje idu na štetu (in peius) optužene osobe moraju se sa sigurnošću dokazati, a ako se to ne postigne, uzima se kao da one i ne postoje. S druge strane, sve činjenice koje idu u korist (in favorem) optužene osobe, uzimaju se da postoje i onda i kad su utvrđene sa vjerovatnošću.

92. Ako se i nakon savjesne ocjene dokaza "pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima" dileme ne razjasne, onda se prema članu 3. stav 2. ZKP BiH primjenjuje princip *In dubio pro reo* prema kome „kada postoji sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine

²² Zapisnik o saslušanju svjedoka u TBiH Momčilo Podiroga, od 16.03.2015. godine

obiježja krivičnog djela ili o kcjima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud iješava presudom na način kcji je povoljniji za optuženog“.

93. U situaciji kada postoji dilema oko neke pravno relevantne činjenice, odnosno elementa krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret, ovaj princip podrazumjeva primjenu ne samo blaže kazne, nego i donošenje oslobađajuće presude. Nadalje, odredba člana 284. tačka c) ZKP BiH propisuje da *“ako n.je dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za kcje se optužuje, sud će donijeti presudu kcjom se optuženi oslobađa od optužbe“.*

94. Kako Tužilaštvo van razumne sumnje nije dokazalo da je učinilac navedenog krivičnog djela optuženi Fundup Radoman, to je Vijeće, rukovodeći se naprijed navedenim zakonskim odredbama i principom *In dubio pro reo*, odlučilo uslijed nedostatka dokaza, optuženog osloboditi od optužbe.

IV. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNIM ZAHTJEVIMA

97. Cijeneći činjenicu da je optuženi Fundup Radoman oslobođen od optužbi da je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, Vijeće je na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, odlučilo da troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

98. Cijeneći činjenicu da je optuženi Fundup Radoman oslobođen od optužbi da je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, Vijeće je na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, odlučilo da se oštećeni sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

ZAPISNIČAR

Danijel Gučić

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Halil Lagumdžija

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 15 dana od prijema pismenog otpravka Apelacionom vijeću ovog Suda.

V. ANEKS 1 – ULOŽENI MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA I ODBRANE

A. MATERIJALNI DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH

7. Na glavnom pretresu su izvedeni sljedeći materijalni dokazi Tužilaštva BiH:

T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka C2 od 09.10.2014. godine.
T-2	Foto Album od 11.07.2014. godine.
T-3	Zapisnik o prepoznavanju 09.10.2014. godine.
T-4	Spisak dva imena sa potpisom svjedoka sa mjerama zaštite
T-5	Zapisnik o ispitivanju svjedoka broj: 13-1-8/02-2-230-2477 od 13.09.2004. godine

T-6	Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu br. Kri-342/99 od 15.08.2000. godine
T-7	Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu br. Kri-342/99 od 24.05.2001. godine
T-8	Zapisnik o ekshumaciji Kantonalnog suda u Sarajevu br. Kri-342/99 od 07.06.2001. godine
T-9	Crtež lica mjesta sačinjen od Odjeljenja za kriminalističku tehniku MUP-a Kantona Sarajevo, br. 1536/01 sa datumom fotografisanja 7,8.06.2001. godine
T-10	Obdukcioni zapisnik Brod-Foča tijelo br.2, Kri – 342/99 sa datumom ekshumacije: 08.06.2001. g. i datumom obdukcije: 23.07.2001. g.
T-11	Zapisnik o utvrđivanju identiteta leša sačinjen od Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 03/1.3-263/01 od 30.07.2001. godine u predmetu KRI-342/99
T-12	Obdukcioni zapisnik Brod-Foča tijelo br.3, Kri – 342/99 sa datumom ekshumacije: 08.06.2001. g. i datumom obdukcije: 23.07.2001 g.
T-13	Zapisnik o utvrđivanju identiteta leša sačinjen od Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 03/1.3-263/01 od 30.07.2001. godine u predmetu KRI-342/99
T-14	Zahtjev za izdavanje Naredbe o reekshumaciji u cilju uzimanja uzorka za DNA radi identifikacije sačinjena od Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj KTA-114/08-RZ (veza KTA-147/99-RZ) od 11.12.2008. godine
T-15	Naredba za reekshumaciju sačinjena od Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 009-0-KPP-08-000 181 od 12.12.2008. godine
T-16	Naredba Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-114/08-RZ (veza: KTA-147/99-RZ) od 17.12.2008. godine
T-17	Zapisnik o vršenju reekshumacije Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-114/08/RZ (VEZA: KTA-147/99-RZ) od 22.12.2008. godine
T-18	Zapisnik o utvrđivanju identiteta leša sačinjen od Odjeljenja za opšti kriminalitet Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 02/2-2-1-398-1/09 od 23.11.2009. godine
T-19	Zapisnik o primopredaji DNK-a uzorka JKP Gradska groblja d.o.o.Visoko, interni broj:190-668/08 od 24.12.2008. godine
T-20	Foto-dokumentacija sačinjena od Odsjeka za kriminalističku tehniku i forenziku Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj:KTA 114/08-RZ sa datumom fotografisanja 22.12.2008. godine i datuma izrade 27.12.2008. godine
T-21	Službena zabilješka Odjeljenja za opšti kriminalitet, Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 02/2-2-01/09 od 05.01.2009. godine, i Zapisnik o primopredaji DNK-a sačinjen od JKP Gradska groblja d.o.o. Visoko interni broj:190-668/08 od 24.12.2008. godine
T-22	Pismeno Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo br: 02/2-2-1-04-01-14004/08 od 22.04.2009. g. sa priložima: Službenom zabilješkom broj: 02/2-2-1-138/09 od15.04.2009. g., Zapisnik o primopredaji DNK uzorka br: 190-246/09 od 15.04.2009. g. i Fco. Zahtjeva za rezervni uzorak kosti br: 568/09 od 08.04.2009. g.
T-23	Obdukcioni zapisnik Brod-Foča tijelo br.6, Kri – 342/99 sa datumom ekshumacije: 08.06.2001. g. i datumom obdukcije: 23.07.2001. g.
T-24	Zapisnik o vršenju identifikacije sačinjen od Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-48/09 (veza KTA-147/99-RZ), od 24.04.2009. godine, sa Fco. DNA Report broja protokola 12071/09, na ime Dželilović (Šaban) Emina
T-25	Zapisnik o utvrđivanju identiteta leša sačinjen od Odjeljenja za opšti kriminalitet Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 02/2-2-1-146-1/09 od 24.04.2009. godine, (na ime Đelilović Emina)

T-26	Naredba Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-55/09-RZ (Veza:KTA-147/99-RZ) od 12.05.2009. godine
T-27	Obdukcioni zapisnik Brod-Foča tijelo br.8, Kri – 342/99 sa datumom ekshumacije: 08.06.2001. g. i datumom obdukcije: 23.07.2001. g
T-28	Zapisnik o vršenju identifikacije sačinjen od Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-55/09 (veza KTA-147/99-RZ), od 15.05.2009. godine, sa DNA Report broj protokola 12080/09, na ime Merkez (Halim) Ifeta
T-29	Zapisnik o utvrđivanju identiteta leša sačinjen od Odjeljenja za opšti kriminalitet Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 02/2-2-1-166-1/09 od 15.05.2009. godine
T-30	Zapisnik o vršenju identifikacije sačinjen od Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-86/09 (veza KTA-114/08-RZ i KTA-147/99-RZ), od 23.11.2009. godine, sa Fco. DNA Report broj protokola 12556/09, na ime Merkez (Rasim) Almir
T-31	Obdukcioni zapisnik Brod-Foča tijelo br12, Kri – 342/99 sa datumom ekshumacije: 08.06.2001. g. i datumom obdukcije: 23.07.2001. g
T-32	Zapisnik o vršenju identifikacije sačinjen od Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo broj: KTA-47/09 (veza KTA-83/00-RZ), od 24.04.2009. godine, sa Fco. DNA Report broj protokola 12070/09, na ime Hodžić (Kasim) Vasvija
T-33	Foto-dokumentacija sačinjena od Odjeljenja za kriminalističku tehniku Sektora kriminalističke policije MUP-a Kantona Sarajevo broj: 1536/01, sa datumom izrade 20.08.2001. godine, datumom fotografisanja 07-08.06.2001. godine, u predmetu Ekshumacija, obdukcija i identifikacija 13 leš KRI 342/99 sa mjestom Foča, mjesto Brod na Drini
T-34	Nacionalni sastav stanovništva, Rezultati za Republiku po opštinama i naseljenim mjestima 1991., sačinjen od Državnog zavoda za statistiku Republike Bosne i Hercegovine
T-35	Zapisnik o uviđaju sačinjen od Državne agencije za istrage i zaštitu BiH broj: T-16-16/3-04-2-127/14 od 29.10.2014. godine
T-36	Crtež lica mjesta sačinjen od Državne agencije za istrage i zaštitu BiH broj: 16-10/6-127-CLM/14, u predmetu Uviđaj-Fotografisanje i skiciranje lica mjesta, sa mjestom: Čodor Mahala, opština Foča i datumom fotografisanja: 28.10.2014. godine
T-37	Foto-dokumentacija sačinjena od Državne agencije za istrage i zaštitu BiH Broj: 16-10/6-127-FD/14, u predmetu Uviđaj-Fotografisanje i skiciranje lica mjesta, sa mjestom: Čodor Mahala, opština Foča, datumom fotografisanja: 28.10.2014. godine i datumom izrade: 11.11.2014. godine
T-38	Naredba za vještačenje Tužilaštva BiH Broj: T20 0 KTRZ 0000045 06 od 22.10.2014. godine
T-39	Medicinsko vještačenje sačinjeno od dr.Hamza Žujo, specijalista sudske medicine u predmetu br: T20 0 KTRZ 0000045 06 od 27.10.2014. godine
T-40	Troškovnik za izvršeno medicinsko vještačenje br: T20 0 KTRZ 0000045 06 od 27.10.2014. g. sačinjen od dr. Hamza Žujo i Rješenje Tužilaštva BiH br: T20 0 KTRZ 0000045 06 od 30.10.2014. godine
T-41	Pismeno Javne zdravstvene ustanove Univerzitetske bolnice Foča br: 01-722/2 od 23.09.2014 g. sa prilogom Protokol bolesnika –prolaznika- od 01.01.1992. , (1 list formata A4 i 3 lista formata A3)

T-42	Potvrde o smrti izdate od JKP Gradska groblja d.o.o. Visoko, Služba za sudsku medicinu na ime: Merkez (Rasim) Almedina, Merkez (Rasim) Almir i Merkez (Halim) lfeta rođ. Borovina te Dozvole za sahranu umrlog izdate od JKP Gradska groblja d.o.o. Visoko, br.96/2009 od 15.05.2009. godine i br.300/2012 od 31.08.2012. godine.
T-43	T – 43 iz optužnice br. 46. Pismo Matične službe Opštine Foča Broj: 04-200-11065/14 od 06.11.2014. godine sa prilogom Izvod iz matične knjige rođenih za Merkez Almedina, koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 257/27 za godinu 1982; iz optužnice br. 47. Pismo Matične službe Opštine Foča Broj: 04-200-202/1/2014 od 03.11.2014. g. u prilogu kojega se nalaze Izvodi iz matične knjige rođenih za: Puriš Nasuf koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 483 za godinu 1925., Puriš Latifa koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 741 za godinu 1931., Dželilović Emina koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 544 za godinu 1953., Merkez lfeta koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 8 za godinu 1959., Merkez Almir koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 330/34 za godinu 1986., te izvodi iz matične knjige umrlih za Merkez lfeta koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 6 za godinu 2009. i Merkez Almir koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 7 za godinu 2009. (Tužilaštvo odustalo od Hodžić Vasvija koji se vodi u Opštini Foča pod rednim brojem 77 za godinu 1947)
T-44	Pismo Stanice javne bezbjednosti Foča broj: 11-2/04-206-21/14 od 03.07.2014. godine u prilogu kojega je dostavljena kopija kartona lične karte za Fundup Radoman
T-45	Naredba Suda Bosne i Hercegovine Broj: S1 2 K017721 14 Km od 26.11.2014. godine
T-46	Pismo Državne agencije za istrage i zaštitu br: T-16-16/3-04-2-522-11/14 od 10.12.2014. g.
T-47	Izveštaj o preduzetim mjerama i radnjama Državne agencije za istrage i zaštitu br:T-16-16/3-04-2-522-11/14 od 10.12.2014. g.
T-48	Zapisnik o pretresanju stana, drugih prostorija i pokretnih stvari Državne agencije za istrage i zaštitu br:16-16/3-13/14 od 10.12.2014. g.
T-49	Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta Državne agencije za istrage i zaštitu br: 16-16/3-9/14 od 10.12.2014.
T-50	Zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije sačinjen od Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0000045 06 od 17.12.2014. godine g.
T-51	Vojna knjižica SFRJ broj:131967 na ime Fundup (Slavka) Radoman
T-52	Rješenje Odjeljenja za opštu upravu Opštine Srbinje broj: 03-560-4/96 od 27.07.2000. godine; Rješenje Odjeljenja za opštu upravu Opštine Srbinje broj:04-569-1281/02 od 07.11.2002. g.; Nalaz i mišljenje Lekarske komisije za pregled lica obuhvaćenih Zakonom o pravima vojnih invalida i porodica palih boraca broj:440/96 od 20.2.1996. godine , u Srbinju; Rješenje Sekretarijata za društvene djelatnosti i upravu broj:03-560-4/96 od 15.3.1996 g.; Rješenje Odjeljenja za opštu upravu Opštine Foča broj: 04-560-4/96 od 10.12.2009. g.; Rješenje Sekretarijata za društvene djelatnosti i upravu Broj:03-560-4/96 od 25.03.1998. g.; Uvjerenje Ministarstva odbrane, Republike Srpske Sekretarijat-Bileća, Odsjek-Srbinje, broj:8-835-2-402/99 od 1.10.1999. g.
T-53	Uvjerenje izdato od Vojne pošte 7141 Srbinje, broj:07/2-53-63 od 15.6.1995. g., Uvjerenje izdato od Vojne pošte 7141 Srbinje, broj:08/1-60-3 od 11.1.1996. g., Uvjerenje izdato od Vojne pošte 7141 Srbinje, broj:08/1-60-18 od 16.2.1996. g.

T-54	Nalaz i mišljenje Lekarske komisije za pregled lica obuhvaćenih Zakonom o pravima vojnih invalida i porodica poginulih boraca broj:64/98 od 20.3.1998. godine , u Srbnju i 68. Nalaz i mišljenje Lekarske komisije za pregled lica obuhvaćenih Zakonom o pravima vojnih invalida i porodica palih boraca broj:51/00 od 15.06.2000. godine u Srbnju
T-55	Potvrda Ministarstva za pitanja boraca, žrtava rata i rada, Republike Srpske broj: 03-2-560-476-1/99 od 24.08.2000. g.
T-56	Pismeno Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske broj: 16-03/3.2-1-835-1226/14 od 29.10.2014. godine sa 2 priloga-izvodima iz obrasca Vob-8 za Fundup Radoman
T-57	Obdukcionni zapisnik Instituta za sudsku medicinu od 23.07.2001. godine; Dopis Instituta za nestala lica BiH br: 02/1-47-1-675/15 od 20.04.2015. godine; DNA report-DNK izvještaj KRI 342/01 NN-07; Potvrda instituta za nestale osobe broj: 03/1-40-2-322/13 od 23.05.2013. godine; Obdukcijski zapisnik, 23.07.2001. godine. Informacija instituta za nestala lica skupa sa zapisnikom o utvrđivanju identiteta leša od 04.08.2009. godine za Hodžić Fasviju
T-58	Zapisnik o prepoznavanju lica 13.08.2014. godine.
T-59	Foto album sa brojem kako je navedeno, dvije strane. Bičo Sadika svjedok.
T-60	Pismeno Odjeljenja za opštu upravu Opštine Foča Broj: 04-835-54/14 od 03.07.2014. g.sa priložima Uvjerenjem Odjeljenja za opštu upravu – Foča br: 04-835-1-53/14 od 03.07.2014. g., Nalaz,ocjena i mišljenje Vojno ljekarske komisije br: 627 od 20.12.1996. g. na ime Fundup (Slavka) Radoman i 2 evidenciona kartona na ime Fundup Slavka Radoman
T-61	Pismeno Medžlisa islamske zajednice BiH broj: 02-09-2019/14 od 13.11.2014. godine
T-62	Odluka o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini broj:02-130/92 od 12. maja 1992. godine
T-63	Službeni glasnik Republike Srpske, br: 22,strana 866 od 26 novembra 1993 godine - Odluka o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini
T-64	Odluka Ministarstva narodne odbrana Srpske Republike Bosne i Hercegovine broj:21-10/92 od 16. aprils 1992 godine
T-65	Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima, sačinjeno od Glavnog odbora SDS-a BiH od 19. decembra 1991. godine
T-66	Odluka Predsjedništva Srpske Republike BiH br: 03-11/92 od 15.04.1992.
T-67	Naredba str.pov.br.30/18-17 Komandanta GŠ Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine od 16.06.1992. godine
T-68	Naredba komandanta glavnog štaba Vojske Srpske Republike BiH str.pov.br.30/18-17 od 16.6.1992. godine
T-69	Naredba komandanta glavnog štaba Vojske Republike Srpske str.pov.br.30/18-25 od 03.07.1992. godine
T-70	Odluka o opštoj javnoj mobilizaciji snaga i sredstava u republici br:04-058/92 od 20.5.1992. god.
T-71	Odluka o formiranju, organizaciji,formaciji i rukovođenju i komandovanju Vojskom Srpske Republike BiH broj: 01-58/92 od 15.06.1992. godine
T-72	Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine Broj:03-234/92 od 12.maja 1992. godine
T-73	Službeni glasnik srpskog naroda u BiH br: 1, strana 8, od 15. januara 1992. godine, Odluka o verifikaciji proglašenih srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini

T-74	Službeni glasnik srpskog naroda u BiH br: 1, strana 2, od 15.januara 1992. godine, Odluka o raspisivanju i provođenju plebiscita srpskog naroda u Bosni i Hercegovini
T-75	Prilog VI – Odluka o verifikaciji proglašanih takozvanih „Srpskih autonomnih oblasti u Bosni i Hercegovini“ (21. novembar 1991. godine) broj: 37-02/91 od 21.novembra. 1991.
T-76	Službeni glasnik srpskog naroda u BiH br: 1, strana 9 i 10, od 15.januara 1992. godine, Odluka da se pristupi formiranju Republike Srpske Bosne i Hercegovine
T-77	Pismeno Osnovnog suda u Foči/Srbinje broj: SU.329/04 od 23.7.2004. godine
T-78	Pismeno Glavnog štaba Vojske Srpske Republike BiH , strogo pov. br.02/5-83
T-79	Pismeno Glavnog štaba Vojske Srpske Republike BiH , strogo pov. br .02/5-61 od 14.07.1992. godine
T-80	Pismeno Glavnog štaba Vojske Srpske Republike BiH , strogo pov. br. 02/5-70 od 21.07.1992. godine
T-81	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-364 od 31.07.1992. godine
T-82	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-376 od 05.08.1992. godine
T-83	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-384 od 08.08.1992. godine
T-84	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-435 od 27.08.1992. godine
T-85	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-443 od 30.08.1992. godine
T-86	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-444 od 30.08.1992. godine
T-87	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-446 od 31.08.1992. godine
T-88	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-447 od 31.08.1992. godine
T-89	Pismeno Komande hercegovačkog korpusa, strogo pov. br. 147-452 od 03.09.1992. godine
T-90	Izvod iz kaznene evidencije za Fundup Radoman izdat od SJB Foča dana 14.11.201. godine pod brojem 11-2/02-234-94/14
T-91	Presuda pretresnog vijeća MKSJ u predmetu Dragoljub Kunarac i dr. broj: IT-96-23/1-T od 22. februara 2001. godine
T-92	Presuda žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Dragoljub Kunarac i dr. broj: IT-96-23& IT-96-23/1-A od 12. juna 2002. godine
T-93	Presuda pretresnog vijeća MKSJ u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine.
T-94	Presuda žalbenog vijeća MKSJ u predmetu Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-A od 17. septembra 2003. godine
T-95	Zapisnik o saslušanju svjedoka u TBiH od 18.02.2015. godine Borislav Fundić
T-96	Zapisnik o saslušanju svjedoka u TBiH od 17.02.2015. godine Fundup Dojčilo
T-97	Dopis MUP RS CJB Foča od 09.03.2015. godine
T-98	Zapisnik o saslušanju svjedoka u TBiH Momčilo Podiroga, od 16.03.2015. godine

B. MATERIJALNI DOKAZI ODBRANE

8. Na glavnom pretresu su izvedeni sljedeći materijalni dokazi odbrane:

O-1	Četiri fotografije lica mjesta kuća Purić Nasufa prva fotografija.
O-2	Izjava svjedoka C2 od 04.12.1995. godine.
O-3	Zapisnik o saslušanju svjedoka Bičo Sadike od 18.03.2011. godine u TBiH.
O-4	Foto album sa priložima 11.07.2014. godine. Svjedok Bičo Sadika.
O-5	Potvrda o radnom iskustvu J.P. Crna Gora Šume Pljevlja od 05.05.1992. godine.
O-6	Izvod iz MKU za Fundup Darku od 11.02.2015. godine.
O-7	Izvod iz MKU za Fundup Janka od 11.02.2015. godine.
O-8	Izvod iz MKU za Kunarac Lazara od 11.02.2015. godine.
O-9	Četiri fotografije, dvije pokazuju lice mjesta kritičnog događaja i kuća žalosti iz izjava i dvije fotografije Radovića zvanog Zekan.
O-10	Fotografija Fundup Danila sa njegovim kartonom lične karte sa dvije fotografije i podnesak CJB Foča i ovo je dokaz odbrane.
O-11	Izjava svjedoka Fundup Dojčilo od 15.02.2015. godine, data odbrani
O-12	Dopis CJB Foča od 25.08.2015. godine
O-13	Tri fotografije zgrade u naselju Gornje polje
O-14	Izvod iz MKU Vasilije Pejović od 11.11.2015. godine

VI. ANEKS 2 – PRIHVAĆENE UTVRĐENE ČINJENICE

9. Rješenjem, broj S1 1 K 017721 15 Kri od 15.05.2015. godine Vijeće je djelimično usvojilo prijedlog Tužilaštva BiH za prihvatanje dokazanim činjenica utvrđenih od strane pretresnih i žalbenih vijeća MKSJ. Riječ je o sljedećih 12 utvrđenih činjenica:

1. „Dana 8. aprila 1992. u Foči je izbio oružani sukob između srpskih i muslimanskih snaga. Srpskim snagama je trebalo približno sedam dana da preuzmu vlast u gradu Foči i još otprilike deset dana da opštinu Foča stave potpuno pod svjcu kontrolu.“
(par. 567. presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Dragoljub Kunarac i

dr. broj: IT-96-23/1-T od 22. februara 2001. godine)

2. *„Prije nego što je oružani sukob započeo, muslimanski civili su odstranjeni iz društvenog i profesionalnog života zajednice, nisu im isplaćivane plaće ili im je rečeno da njihove usluge više nisu potrebne. Većina muškaraca Muslimana je razoružana.“* (par. 571. presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Dragoljub Kunarac i dr. broj: IT-96-23/1-T od 22. februara 2001. godine).
3. *„... srpske snage ... muslimanske se jane kupili i zarobljavali, a kcji put ih pritom tukli ili ubijali. Muškarce i žene su razdvajali, a mnoge muškarce zatočili u zatvoru KP Dom.“* (par. 573. presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Dragoljub Kunarac i dr. broj: IT-96-23/1-T od 22. februara 2001. godine).
4. *„Nakon višerjesečnog sužanjstva, mnoge žene su projerane ili razmjerjene. Neki muškarci proveli su u zatočeništvu čak dvije i po godine...“* (par. 577. presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Dragoljub Kunarac i dr. broj: IT-96-23/1-T od 22. februara 2001. godine).
5. *„Prema popisu stanovništva iz 1991. godine, Foča je imala 40.513 stanovnika: 51,6% Muslimana, 45,3% Srba i 3,1% ostalih nacionalnosti. Premda su bila etnički miješana, za pojedina naseja u gradu Foči odnosno sela u opštini Foča moglo se reći da imaju većinsko muslimansko, odnosno srpsko stanovništvo.“* (par. 13. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
6. *„Neposredno prije izbjaranja sukoba, Srbi su počeli da evakušu svcje porodice i ojecu iz Foče, uglavnom u Srbju ili Crnu Goru. Neki Muslimani, uznemireni kretanjem svcjih komšja Srba, kao i opštom napetošću u gradu, takođe su pobjegli ili uspjeli da evakušu svcje porodice prije izbjaranja sukoba. Premda su mnogi Muslimani imali prijatelje, komšje i rođake Srbe, tek su malobrojni bili upozoreni da predstcji napad. Odlazak iz Foče nije bio jednostavan čak ni za one kcji su uspjeli da pobjegnju, uz česte vcjne kontrolne punktove na pravicima do različitih destinacija.“* (par. 18. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
7. *„Nakon što su Srbi zauzeli Foču i njenu okolinu, tamo je bio prisutan značajan broj srpskih vcjnika i srpskih paravcnih formacija. Čim su Srbi preuzeli kontrolu, uvedena su ograničenja za nesrpsko stanovništvo. Srpski vcjnici su nazivali Muslimane pogrdnim izrazom “balja” i psovali ih prilikom hapšenja.“* (par. 27. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
8. *„Nesrpskom stanovništvu kretanje je bilo ograničeno. Policijski automobil s razglasom obilazio je grad objavjujući da Muslimanima nije dozvojeno kretanje gradom. Slična objava je i putem radja. Istovremeno, srpsko stanovništvo moglo je slobodno da se kreće, osim za vrijeme policijskog časa od 20:00 do 06:00 sati kcji je*

važio za sve stanovnike. Muslimanima je bilo zabranjeno da se sastaju i isključene su im telefonske linije.“ (par. 29. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).

9. *„Muslimanske radnje su opjačkane ili spajene, ili im je konfiskovana oprema.“* (par. 30. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
10. *„Srpski vojnici su palili muslimanske kuće tokom borbi za kontrolu nad gradom, ali i nakon što je grad zauzet.“*... (par. 31. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
11. *„Nekoliko džamija u gradu i u opštini Foča spajeno je ili na drugi način razoreno. Džamija Aladža iz 1555., koja je bila pod zaštitom UNESCO-a, dignuta je u vazduh, a džamija u naselju Granovski Sokak je uništena. Džamija u Jeleću je spajena, a minaret je uništen. Srpski vatrogasci stajali su po strani i gledali kako džamije gore.“* (par. 33. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).
12. *„Nesrbe su hapsili širom opštine Foča. Muškarce Muslimane bi okupili na ulici, odvojili od žena i ojece i od srpskog stanovništva. Drugi su uhapšeni u svom stanu ili u kućama prijatelja i rođaka, odvođeni s radnog mjesta ili su ih izvukli iz bolničkih kreveta.“* (par. 36. Presuda Pretresnog vijeća u predmetu protiv Milorad Krnojelac broj: IT-97-25-T od 15. marta 2002. godine).